

MOST

Glasilo Občine Kanal ob Soči

LETNIK **XXIII**

ŠTEVILKA **77**

APRIL 2025

Uvodnik

Spoštovane bralke in bralci,

pogled na preteklo milo zimo in pozno jesen je v precej hitrem pomladnem ritmu pravi oddih, ko se nam zdi, da lahko vsaj malo ustavimo čas. In pravo veselje. Številni projekti, odmevne prireditve, pomembni dogodki, nove pridobitve in doživetja, pred njimi pa, ne smemo pozabiti, precej vloženega truda. Marca se je s pustovanjem zaključilo dogajanje na drsališču, ki se je začelo v prazničnem decembru. Po novoletnih srečanjih so že bili izvedeni občni zbori. Med osnovnima šolama je potekala štafeta dneva Soče. Vse to in še veliko več v Mostu, ki nas tokrat razveseljuje s pomladnima fotografijama pri potoku Sopot pri Plavah.

Prijetno branje.

Mojca Kofol, urednica

OBČINA
KANAL OB SOČI

MOST

Glasiło občine Kanal ob Soči

<http://www.obcina-kanal.si/most>

Izdajatelj:

Občina Kanal ob Soči,
župan Miha Stegel

Odgovorna urednica:

Mojca Kofol

Člani uredniškega odbora:

Irena Hočevar Križnič
Nina Levpušček Melinc
Lijana Jurečič
Maja Kodelja Cencič

Jezikovni pregled:

Mojca Pipan, s. p.

Oblikovanje in grafični prelom:

Grafika Soča, d. o. o.

Fotografija na naslovnici:

Jernej Skrt

Naslov uredništva:

Glasiło Most,
Trg svobode 23, 5213 Kanal

Kontakt uredništva:

urednistvo@glasilo-most.si

Tisk: Grafika Soča, d. o. o.

Naklada: 2500 izvodov

Glasiło brezplačno prejme vsako
gospodinjstvo v Občini Kanal ob Soči.

Iz vsebine

- 16** Dan reke Soče
- 17** Muzej Dobljar
- 17** Dediščina soških hidroelektrarn – njihov pomen nekoč in danes
- 19** Srednja Soška dolina skozi objektiv Mance Juvan (**intervju**)
- 23** Srebrna plaketa JSKD Republike Slovenije Klubu keramikov Kanal
- 24** Kanalski planinci obeležili jubilejno leto Valentina Staniča
- 26** Razstava Lokalne gline in dediščina med Posočjem in Krasom na ogled v Keramostu
- 27** Prvi od treh projektov EPK v Parku Pečno
- 28** »Dol k reki«
- 29** Plesna produkcija KLUBA L'UNITI – Abba Mania očarala občinstvo v Kulturnem domu Deskle
- 31** 57. Teden kulture v Desklah
- 33** Revija pevskih zborov Goriške 2025
- 38** Praznični december v Kanalu
- 43** Čarobno prednovoletno deskljansko druženje
- 43** Kanalsko drsalno dogajanje
- 54** Dan reke Soče na OŠ Kanal
- 56** Lokalni dirkači pišejo svoje zgodbe

Prispevke lahko oddate na
e-naslova uredništva:
urednistvo@glasilo-most.si
ali prek portala MojaObcina.si

Nagovor župana

Spoštovane občanke in občani,

pomlad je čas pripravljanja, pa naj bo to velikonočnega, izobraževalnega maturantskega, turističnega in še marsikakšnega. Seveda ne moremo mimo pomladi v naravi in kmetijstvu, je del naravnega cikla. Pogosto slišimo znani rek: »Kar boš posejal, boš tudi žel.« Redkeje pa pomislimo, da je za odločitve in dejanja potreben pogum – tudi ko se odločamo, kaj in koliko bomo sejali ali kako si bomo razporedili čas.

Marsikaj ni pod našim nadzorom - tako ne vemo, kakšno bo vreme in letina, lahko pa se pripravimo po svojih najboljših močeh. Podobno ne vemo, kakšna bodo vprašanja na maturi ali izpitih, a se lahko **od tega trenutka dalje** začnemo učiti. Dokler se lahko pripravljamo, je škoda zgubljeni čas, da bi nas skrbelo, kako bo.

Verjetno bo kdo modro rekel, da je problem v tem, ker je učencem vseeno za maturo. Morda je kdaj tako videti, vendar sem prepričan, da ni tako. Če bi vsi učenci verjeli, da bodo dobro pisali, če se učijo, potem bi se tudi učili. Prav tako jih ne bi bilo strah, da bi jim kdo od sovrstnikov očital, da so »piflarji«. Vsak učenec mora premagati strah pred neuspehom in nesprijemanjem vrstnikov, pri tem pa ni za podcenjevati pomembnosti pohval ali spodbudnih besed staršev.

Ampak mi starejši smo vedno bolj pametni in nasploh vse vemo, zato je čas, da si nastavimo ogledalo. Koliko je reči, s katerimi odlašamo, in koliko je šele reči, o katerih sploh ne želimo govoriti. Potreben je pogum – treba je premagati strah. V naši dolini je bese-da rak nekaj, česar ne želimo slišati. Vseeno pa bi rad poudaril, da z zgodnjim odkritjem raka ali predrakavih sprememb lahko bistveno izboljšamo možnosti za zdravljenje ali celo preprečimo nastanka raka. Posebej bi rad omenil tri presejalne programe.

Svit je preventivni zdravstveni program tako za moške kot ženske (50-74 let), ki je namenjen preprečevanju in zgodnjemu odkrivanju predrakavih sprememb in raka na debelem črevesu in danki. Vabilo prejmete na dve leti.

Zora je preventivni program za odkrivanje predrakavih in zgodnjih rakavih sprememb na materničnem vratu za ženske med 20. in 64. letom. Vabilo dobite, če v zadnjih treh letih niste opravili pregleda z odvzemom brisa materničnega vratu.

Dora je presejalni program za raka dojke za ženske med 50. in 69. letom. Vabilo prejmete na dve leti.

Vabim vas, da si vzamete čas zase in se odzovete na vabilo teh programov ali pa k tem spodbudite prijatelje in starše. Za več informacij o programih se obrnite na svojega zdravnika.

Velikokrat pogum pomeni premagati strah pred neuspehom ali novico, ki je lahko slaba. Toda novica je vedno lahko tudi rešljiva ali celo dobra, in teh si seveda vsi najbolj želimo.

Predvsem pa vsem občanom in občankam želim, da ohranijo ali najdejo pogum za vse reči, tudi smeh in veselje. Želim vam lepe spomladanske dni.

Miha Stegel, župan Občine Kanal ob Soči

Obveščanje uporabnikov pitne vode

Režijski obrat

Režijski obrat Občine Kanal ob Soči, izvajalec javne službe oskrbe s pitno vodo v Občini Kanal ob Soči, skladno z Uredbo o pitni vodi (Uradni list RS, št. 61/2023, v nadaljevanju Uredba) in Navodilom

o načinih obveščanja (Uradni list RS, št. 109/2023) obvešča javnost o načinih obveščanja v primeru neskladnosti in zdravstvene neustreznosti pitne vode ter o dostopnosti drugih informacij o oskrbi

s pitno vodo.

Uporabniki se o uvedenih ukrepih v primeru neskladnosti in zdravstvene neustreznosti pitne vode in o prenehanju veljavnosti ukrepov obveščajo:

Člen uredbe	Vzrok za obveščanje	Časovna opredelitev	Način obveščanja
12. člen	Vzrok neskladnosti ali zdravstvene neustreznosti je interna vodovodna napeljava .	Čim prej, a najkasneje v treh dneh oziroma v dveh urah, če je potreben ukrep omejitve ali prepovedi.	Osebnostno, po telefonu ali elektronski pošti. Interno obveščanje izvede lastnik, upravnik ali upravljavec objekta.
17. člen	Omejitev ali prepoved uporabe pitne vode. Obvestilo o preklicu .	Čim prej, a najkasneje v dveh urah. Obveščanje po radiu se izvaja vsak dan do preklica ukrepa. ¹	Spletna stran www.obcina-kanal.si Radio Koper/Capodistria Radio Primorski val Oglasne deske
17. člen	Prekinitev oskrbe s pitno vodo. Obvestilo o preklicu .	Čim prej, a najkasneje v enem dnevu.	Spletna stran www.obcina-kanal.si Osebnostno obvestilo v primeru manjšega števila objektov, sicer pa: Radio Koper/Capodistria, radio Primorski val, oglasne deske
22. člen	Neskladnost pitne vode ugotovi lastnik, upravnik ali upravljavec prednostnih prostorov.	Takoj obvesti uporabnike pitne vode v prednostnih prostorih.	Določiti lastnik, upravljavec ali upravnik prednostnih prostorov.
31. člen	Obveščanje v primeru dovoljenja za odstopanje od mejnih vrednosti parametrov (Uredba o pitni vodi, priloga 1, del B)	Na dan pridobitve dovoljenja, a najkasneje v sedmih dneh.	Spletna stran www.obcina-kanal.si Radio Koper/Capodistria Radio Primorski val Oglasne deske

¹ Če se ukrep omejitve ali prepovedi uporabe pitne vode izvaja več kot dva tedna, se dnevno radijsko obveščanje po dveh tednih nadomesti s tedenskim obveščanjem.

PREDNOSTNI PROSTORI

Lastnike, upravnike oziroma upravjalce prednostnih prostorov (zdravstveni zavodi, domovi za starejše, vrtci, šole, drugi vzgojno-izobraževalni zavodi,

stavbe z nastanitvenimi zmogljivostmi, restavracije, bari, športni centri in ustanove za prostčasne dejavnosti in rekreacijo, sanitarni objekti v sklopu kampov in podobno) **pozivamo, da posredujejo**

upravljavcu javnega vodovoda kontaktne podatke (telefon, e naslov) za obveščanje v primeru neskladnosti in zdravstvene neustreznosti pitne vode. Podatke posredujte na: gp@obcina-kanal.si.

SPLOŠNE INFORMACIJE

Aktualne in splošne informacije v zvezi s pitno vodo je možno pridobiti na spletni strani upravljavca: www.obcina-kanal.si/sl/za-obcane/informacije-za-uporabnike-pitne-vode/ ali na osnovi posebne povpraševanja na Občino Kanal ob Soči, tel.: 05 398 12 00, e-naslov: gp@obcina-kanal.si. Dodane informacije o varni oskrbi s pitno vodo najdete tudi na strani Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ): www.nijz.si/moje-okolje/pitna-voda/.

Vključevanje projekta »Regionalna oskrba s pitno vodo iz VS Mrzlek« v Dogovor za razvoj regije 2021–2027

Besedilo: Andreja Nanut

Projekt predlog »Regionalna oskrba s pitno vodo iz vodovodnega sistema Mrzlek« je bil že lani oblikovan na pobudo župana Občine Kanal ob Soči Mihe Stegla. Gre za skupni regijski projekt šestih občin, in sicer Občine Kanal ob Soči, Renče - Vogrsko, Šempeter - Vrtojba, Miren - Kostanjevica, Brda ter Mestne občine Nova Gorica s ciljem zmanjševanja vodnih izgub na vodnem viru Mrzlek, iz katerega se oskrbujejo območja občin, in s tem spodbujanja trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri. Projekt je uspešno preстал prvo fazo potrditve ter bil skupaj z drugimi potrebnimi projekti tudi že vključen v Osnutek

Dogovora za razvoj regij Severno Primorske (Goriške) razvojne regije, ki je bil konec oktobra oddan na Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj RS. Celotna vrednost projekta je ocenjena na več kot 17 milijonov evrov, medtem ko delež Občine Kanal znaša 2,8 milijona evrov s predvidenim sofinanciranjem v višini 1,8 milijona evrov. V skladu s Programom evropske kohezijske politike, cilj politike 2: Bolj zelena, nizkoogljična Evropa, Prednostna naloga 3: Zelena preobrazba za podnebno nevtralnost in specifični cilj RSO 2.5 Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri z urejanjem vodovodnih sistemov nad

10.000 prebivalcev (KS) so projektne dejavnosti usmerjene predvsem v rekonstrukcije odsekov vodovodnega sistema Mrzlek s ciljem zmanjševanja vodnih izgub ter navezave novih naselij na VS Mrzlek. Marca 2025 smo prejeli soglasje Ministrstva za kohezijo in regionalni razvoj k uvrstitvi regijskega projekta v dogovor za razvoj regije, kar predstavlja pomemben korak k vključitvi v Dogovor za razvoj regije ter izvedbo projekta. Sledita potrjevanje projekta na Razvojnem svetu regije ter podpis Dogovora za razvoj regije.

Prenova vodohrana Grad

Besedilo: Domen Gorjup, foto: arhiv režijskega obrata

Piše se leto 1973, Kanal v sklopu ureditve vodovoda dobi sodoben vodohran. Objekt, postavljen na lokaciji v bližini gradu na začetku pozneje zgrajene Grajske ulice, ima zalogo 200 kubičnih metrov vode v dveh ločenih vodnih celicah po 100 kubičnih metrov. Vodohran je grajen iz armiranega betona, cevne zveze in armature so iz litega železa. Objekt je kakovostno projektiran in grajen, razpolagamo tudi z izvirno projektno do-

kumentacijo podjetja »Projekt – nizke zgradbe, Ljubljana« iz leta 1968.

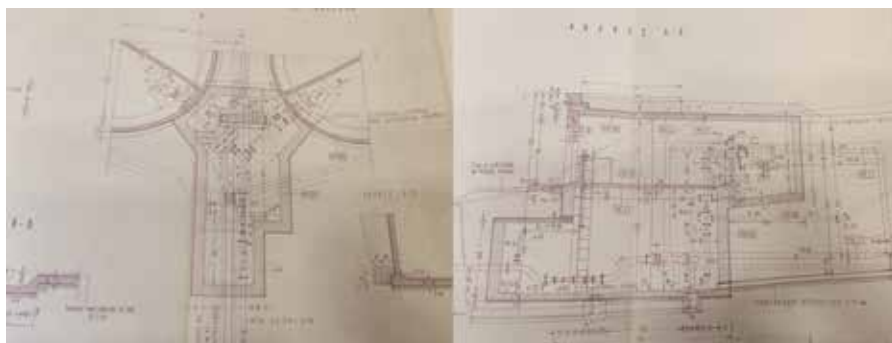
Vodohran je desetletja odlično opravljal svojo funkcijo, spremenil se je tudi dovod vode – ta se je začela dobavljati iz zajetja Kajža s filtriranjem v Avčah. Leta naredijo svoje, na opremi se začne kazati zob časa. Že leta 2011 se upravljavec zave, da bo v prihodnje treba pristopiti k obsežni sanaciji, zato so bile pripravljene prve projektne rešitve. Kasnejša nadgradnja vodarne v Avčah je prinesla še potrebo po prilagoditvi konfiguracije vodohrana, zato je bil projekt posodobljen in dodelan, da je ustrezal sodobnim zahtevam. V začetku leta 2024 je bil pripravljen končen projekt obnove, ki je

zajemal popolno zamenjavo vseh armatur in cevnih zvez v vodohranu, predvidena je bila nadomestitev z novimi iz nerjavečega materiala. Prav tako je bila vključena tudi obnova črpalk za vodohran visoka cona in sistem Bodrež.

Občina Kanal ob Soči je za obnovo zagotovila sredstva v proračunu, projektiranje in tudi končno izvedbo pa je prevzel lokalni izvajalec KSI-TECH, d. o. o. Dela so potekala decembra in trajala tri tedne. V tem obdobju je bila vzpostavljena obvodna povezava, voda se je v Kanal dobavljala neposredno iz vodarne Avče. To so bili za izvajalca izredno napeti trije tedni, saj bi v primeru večje motnje v omrežju ali pojava puščanja prišlo do

Projektna dokumentacija iz leta 1968

Načrti iz originalnega projekta

Stanje armatur in cevnih zvez po prenovi

prekinitve oskrbe – vodarna namreč ne zmore zagotavljati neprekinjene dobave vode v izrednih količinah. K sreči večjih zapletov ni bilo, razen nekaj nevšečnosti z nihanjem tlaka, kar so občutili predvsem uporabniki nižje ležečih objektov.

Čeprav se je sanacija navzven zdela preprost poseg, je šlo za izvedbeno zelo kompleksen projekt. Ob tej priložnosti se zahvaljujemo vsem uporabnikom za strpnost in razumevanje med obnovo ter izvajalcu za kakovostno in korektno opravljeno delo.

Vzdrževalna dela na vodovodnih omrežjih

Besedilo: Domen Gorjup, foto: arhiv režijskega obrata

Malo za šalo, malo zares – некоč je veljal rek, da če pod hroščem na tleh ni olja, pomeni, da ga je zmanjkalo. Podobno lahko rečemo za vodovodno omrežje: puščanje ne bi obstajalo le v primeru, če bi bil cevovod suh. Seveda pa to ni noben izgovor – upravljavec si stalno prizadeva zmanjševati izgube v sistemu.

Odkrivanje lokacij puščanj je lahko izjemno zahtevno. Pogosto se zgodi, da se voda pojavi na površju tam, kjer cevi sploh ni, ali da se puščanje na eni ulici pokaže na drugi ulici. Voda pod zemljo vedno najde svojo pot, zato so okvare lahko desetine metrov oddaljene od mesta, kjer se voda dejansko pokaže – če se sploh pokaže.

Eden izmed večjih nedavnih primerov puščanja, ki nam je povzročal večje težave, je bil na dovodni liniji Vodarna Avče–Grad Kanal. Vedeli smo, da izguba znaša 4 l/s in da je puščanje prisotno na

odseku dolžine 800 metrov, vendar točne lokacije nismo mogli določiti. Zaradi nizkega tlaka v cevovodu puščanje ni povzročalo glasnega šuma, dodatno pa je bila linija globoko vkopana. Na pomoč smo poklicali zunanjšega izvajalca z več kot 30-letnimi izkušnjami, ki nam je na terenu določil točno točko puščanja – z natančnostjo enega metra. Tudi sam je priznal, da je šlo za zahteven primer, vendar so se izkušnje izkazale za ključne. Po izvedenem izkopu smo odkrili lom cevi na dveh tretjinah njenega oboda, sanacijo pa opravili z reparaturno objemko in površino povrnil v prvotno stanje. Z analizami po omrežju smo odkrili tudi druga, sicer manjša puščanja. Nekatera smo že odpravili, nekaj jih je trenutno v fazi sanacije, za večje projekte pa se pripravljajo ustrezni izvedbeni načrti.

Vsa načrtovana vzdrževalna dela, ki lahko povzročijo motnje ali zahtevajo pre-

Lom cevi na globini dveh metrov

kinitev dobave vode, napovemo vnaprej. Obvestila objavimo na oglašnih mestih, na spletni strani občine ter na radiu Primorski val in Radiu Koper.

Dela na področju infrastrukture

Besedilo: Matjaž Gusak, foto: arhiv občinske uprave

Tudi v zadnjem obdobju smo se spoprijemali z zahtevnimi razmerami na področju vzdrževanja in sanacije infrastrukture. Kljub velikemu številu intervencij in potrebnih sanacijskih del nam je uspelo učinkovito rešiti številne pereče težave, ki so vplivale na nemoteno varno uporabo občinske infrastrukture.

S strokovnim pristopom, pravočasnim odzivom in usklajenim delovanjem smo se lotili različnih nalog ter tako zagotovili varno in zanesljivo infrastrukturo.

Ena izmed priorit et ostajajo sanacije po neurju iz leta 2023, tem namenjam o največjo pozornost, saj moramo v

rokih zaključiti dela zaradi namenjenih sredstev s strani države. Poleg teh del smo izvedli še več načrtovanih vzdrževalnih del, s katerimi smo izboljšali splošno stanje infrastrukture in podaljšali njeno življenjsko dobo.

Posebno pozornost smo namenili tudi

izboljšanju dostopnosti in varnosti na ključnih točkah, kjer je bila zaradi obrabe ali vremenskih vplivov ogrožena stabilnost cestne infrastrukture. S preventivnimi ukrepi in načrtovanjem smo poskrbeli za njihovo nadaljnjo varno in trajno uporabo.

V nadaljevanju navajamo nekaj opravljenih del:

Asfaltna dela:

- železniški podhod v Plavah,
- Robi,
- dostopna pot do pokopališča v Prilesju,
- dostopna pod do vodohrana Močila,
- Bizjaki.

Betonske poti:

- Breg,
- Vrhavč – financirala KS.

Podori:

- Spodnji Log – v zaključni fazi;
- Avšje – predvidoma zaključek del v aprilu;
- Ajba – zaključeno v februarju;

Obnovljen zid v Plavah

- Gorenje Polje – zaščita brežine pred erozijo;
- Bevčarji – pred kratkim zaključen razpis, predviden začetek del v maju 2025;
- Ukanje in Korada – projektna dokumentacija v izdelavi.

Sanacija mostička v Doblarju z zavarovanjem brežin je v zaključni fazi, manjka še zidarska dela.

Ograje:

- menjava poškodovane ograje ob pločniku Deskle–Ložice,
- menjava poškodovane ograje ob pločniku v Desklah ob državni cesti,
- izvedena ograja na stopnišču med Gorenjimi in Spodnjimi Desklami,
- v aprilu bo izdelana še ograja med bloki pri oglasni deski v Desklah.

Prepusti:

- zaključena sanacija prepusta na cesti Bodrež–Avče,
- zaključena sanacija dveh prepustov na Grajski cesti – zagotavljanje večje var-

Prepust v Grajski ulici

- Perivnik – pripravljena dokumentacija za sanacijo obrežnega zavarovanja na iztoku Perivnika (izvajalec Hidrotehnik) in za sanacijo cevnege dela,
- pripravljena je dokumentacija za sanacijo prepusta na odseku Avšje.

Z izvedbo teh del se je bistveno izboljšala kakovost infrastrukture, kar prispeva k boljši uporabniški izkušnji in večji varnosti. Kljub izzivom, ki jih prinašajo nenehne potrebe po sanacijah in vzdrževanju, smo dokazali, da lahko s strokovnostjo, predanostjo in dobrim načrtovanjem uspešno rešujemo tudi najzahtevnejše situacije.

Asfaltirana pot v Prilesje

Sanacija podora v Gorenjem Polju

Urejanje ekoloških otokov

Besedilo: Vinko Medvešček, foto: arhiv režijskega obrata

V Občini Kanal ob Soči imamo 135 ekoloških otokov. Ekološki otoki so različno urejeni. Na redko poseljenem podeželju stoji le zabojnik za mešane odpadke. V okoljih z večjo gostoto poselitve pa je urejeno ločeno zbiranje različnih vrst odpadkov.

H kakovosti bivanja veliko prispeva tudi urejeno odlaganje odpadkov. Občina Kanal ob Soči letno namenja določena sredstva za urejanje ekoloških otokov na

svojem območju, da se območja postopno urejajo in prispevajo k podobi lokalne skupnosti.

V občinskem proračunu za leto 2025 je za urejanje ekoloških otokov namenjenih 70.000 evrov. V tem letu občina načrtuje ureditev ekoloških otokov na Kambreškem, v Desklah pri teniškem igrišču, na Goljevici, Gorenjem Polju pri cerkvi, v zaselku Dol v Krajevni skupnosti Kal nad Kanalom, če bodo sredstva

po tem še na voljo, je v načrtu še nov, skupni ekološki otok za zaselka Testeni in Zavrh v KS Levpa.

V mesecu marcu je izbrani izvajalec Zidarstvo Milan Rutar, s. p., izvedel prvo načrtovano ureditev ekološkega otoka na Kambreškem. S tem je bila izpolnjena želja lokalne skupnosti, da se v kraju obnovi dotrajani obstoječi ekološki otok. Ureditev ekološkega otoka je obsegala odstranitev obstoječih elementov, izved-

bo temeljne plošče v treh nivojih, robnega zidu in panelne ograje. Vrednost izvedenih del znaša dobrih 9000 evrov.

Prav tako se je v mesecu marcu začela tudi ureditev ekološkega otoka v Desklah pri teniškem igrišču. Načrto-

vani sta ureditev obstoječe ploščadi za zabojnike z izgradnjo robnega zidu in postavitvijo panelne ograje ter ureditev prostora za odlaganje zelenega odreza. Odlaganje zelenega odreza na tej lokaciji je bilo do sedaj neurejeno. V dogovoru s Komunalo Nova Gorica se je občina

odločila za izvedbo zaprte ploščadi, ki občanom omogoča primerno odlaganje odpadkov z vrtov in okolice, komunalni pa omogoča preprosto odstranjevanje zbranih odpadkov. Pogodbena vrednost ureditve ekološkega otoka znaša 16.500 evrov.

Obnovljen ekološki otok na Kambreškem

Ploščad za odlaganje zelenega odreza pred betoniranjem

Občina spodbuja varstvo okolja z javnim razpisom za dodelitev nepovratnih sredstev za nakup malih komunalnih čistilnih naprav

Besedilo: Maja Madalena Lenardič, foto: arhiv občinske uprave

Občina Kanal ob Soči tudi letos pripravlja javni razpis za dodelitev nepovratnih finančnih sredstev, namenjenih nakupu malih komunalnih čistilnih naprav (MKČN), s ciljem spodbujanja varstva okolja in izboljšanja kakovosti življenja v naši občini. Za ta namen ima občina v letu 2025 rezervirana namenska sredstva v višini 10.000 evrov.

Subvencija bo za upravičence znašala 50 odstotkov nabavne cene MKČN oziroma največ 1500 evrov za posamezno enostanovanjsko enoto (do 50 PE). Za večstanovanjske stavbe bo subvencija znašala 250 evrov na populacijski ekvivalent (PE). S sofinanciranjem nakupa MKČN želi občina prispevati k skrbi za čistejše okolje in k ureditvi primernega odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda tudi na tistih območjih v občini, kjer v obdobju štirih let ni predvidena izgradnja komunalne infrastrukture.

Občinski svet Občine Kanal ob Soči je na marčevski seji sprejel tudi nov Pravilnik o spremembah in dopolnitvah

Pravilnika o subvencioniranju nakupa MKČN na območju Občine Kanal ob Soči. Po prvem zagonu bodo tako la-

stniki MKČN, ki so hkrati tudi njeni upravljalci, morali pri pooblaščenem izvajalcu naročiti izdelavo prvih meritev, s katerimi se dokazuje pravilno delovanje MKČN. Poročilo o teh meritvah bo treba predložiti kot pogoj za izplačilo dodeljene subvencije.

S tem se bo zagotovilo, da MKČN deluje v skladu z zakonskimi predpisi in naravoslovnimi smernicami. Lastnikom MKČN se bo ob predložitvi vseh zahtevanih prilog lahko tako tudi ustrezno obračunala 90-odstotna znižana okoljska dajatev za obremenjevanje okolja z odpadnimi vodami.

Občina želi z javnim razpisom, ki bo predvidoma objavljen v začetku meseca maja, podpreti občane pri ohranjanju naravnih virov in izboljšanju kakovosti okolja. Vabimo vas, da izkoristite to priložnost in prispevate k čistejšemu okolju v naši občini.

Občina Kanal ob Soči se prijavlja na več javnih razpisov za podporo lokalnemu razvoju

Besedilo: Ingrid Kodelja, foto: arhiv občinske uprave

Občina Kanal ob Soči se je v letošnjem letu prijavila na Javni razpis Fundacije za šport za ureditev dotrajane površine na igrišču pri Osnovni šoli Deskle. Predvideni sta zamenjava podloge in ureditev ustrezne podlage za njeno namestitev. S tem bomo zagotovili varno in primerno površino za izvajanje športnih dejavnosti za učence osnovne šole in druge uporabnike igrišča. Ob uspešni prijavi lahko računamo na sofinanciranje projekta v višini do 30 odstotkov celotne naložbe. Občina se je prijavila tudi na Javni razpis Ministrstva za kulturo RS za sofinanciranje projekta menjave strešne kritine in barvanje fasade na Gotski hiši. S projektom želimo izboljšati stanje Gotske hiše, ki je kulturni spomenik lokalnega po-

Sofinancira
Evropska unija

mena, in ohraniti uporabnost stavbe za galerijsko in drugo kulturno dejavnost. Če bomo pri prijavi uspešni, bo projekt sofinanciran v višini 39 odstotkov celotne investicije.

V pripravljalni fazi sta tudi prijavi na oba javna poziva za izbor projektov za izvajanje Strategije lokalnega razvoja LAS Dolina Soče v programskem obdobju 2021-2027, ki se bosta sofinancirala iz sredstev Evropskega kmetijskega

sklada za razvoj podeželja (EKSRP) in Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR). Pri prijavi sofinanciranja iz sklada EKSRP bomo s projektom ZeLiške šole v Ligu sledili ukrepu spodbujanja in povezovanja podeželske skupnosti z vseživljenjskim učenjem in medgeneracijskim sodelovanjem, pri prijavi sofinanciranja iz sklada ESRR pa bomo s projektom ureditve večnamenskega zunanega prostora na Močilah uresničevali ukrep oživljanja vaških jeder z nadgradnjo kulturne in družbene programske vsebine.

V marcu je Občina Kanal ob Soči dobila potrditev projekta »Mladi za ribištvo ob reki Soči« tudi od Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja, s katerim se je Občina Kanal ob Soči lani junija prijavila javni poziv LASR Alpske reke. Odobrena vrednost sofinanciranja ESPRA je 50.116,13 evra. V triletnem obdobju se bo zvrstilo več dejavnosti v zvezi z oza-veščanjem mladih in lokalnega prebivalstva o pomenu akvakulture in ribištva.

Odobrena so bila tudi sredstva za izvedbo dejavnosti v okviru projekta BO JA 100% lokalno, ki so usmerjene v krepitev lokalne verige s hrano na Biosfernem območju Julijske Alpe, ki povezuje 11 občin na tem območju. Občina Kanal ob Soči sodeluje pri projektu kot pridružen član partnerstva in podpira dejavnosti

promocije in ozaveščanja o lokalno pridelani hrani in pomenu lokalnih prehranskih verig.

S prijavo na različne javne razpise si prizadevamo za trajnostni razvoj občine in večjo vključenost lokalne skupnosti. Ob uspešni izvedbi teh projektov bomo lah-

ko zagotovili dolgoročne koristi za občane ter socialni in družbeni razvoj tega območja. Občina bo tudi v prihodnje iskala priložnosti za razvojne projekte, ki bodo spodbujali tako kulturno kot gospodarsko rast.

Prizidava, rekonstrukcija in potresna varnost OŠ Kanal

Besedilo: Andreja Nanut, foto: arhiv občinske uprave

Obstoječi prostori kuhinje v OŠ Kanal so dotrajani in nujno potrebni obnove, jedilnica je premajhna za vse učence in zato je treba deliti obroke po skupinah, poleg tega pa v šoli primanjkuje prostorov. Po pridobljenem pravnomočnem gradbenem dovoljenju za prizidavo in rekonstrukcijo OŠ Kanal konec lanskega leta smo nadaljevali dejavnosti, da

bi čim prej zagotovili novo kuhinjo in jedilnico ter dodatne prostore. Izdelava projekta za izvedbo je v zaključevanju, tako da načrtujemo v kratkem tudi objavo javnega naročila za izbor izvajalca gradnje ter začetek z izvedbo že v tem letu. V prvi fazi je predvidena izgradnja prizidka nove jedilnice in tehničnega prostora v pritličju ter dve novi učilnici s

kabineti in pisarniški prostori za šolsko osebje v nadstropju s sanitarijami. V drugi fazi pa sta predvideni rekonstrukcija in povečava kuhinje v obstoječem delu objekta OŠ Kanal. Ocenjena vrednost javnega naročila je pribl. dva in pol milijona evrov.

Poleg novega otroškega igrišča v Ročinju kmalu še posodobljeno športno igrišče

Besedilo: Andreja Nanut, foto: arhiv občinske uprave

Že lani smo začeli urejati igrišče v Ročinju. Kot je bilo predvideno, se je uredilo otroško igrišče z dvojno gugalnico, večnamenskim stolpom s plezalom in nekaj fitness napravami. Vrednost vseh del je znašala 34.944,46 evra. V kratkem pa se bo začelo tudi urejanje športnega igrišča, da bo primerno urejeno. Igrišče se bo razširilo, zarisale se bodo igralne površine in postavila ograja, da bo pripravljeno na uporabo še pred poletjem.

Župan je Društvu upokojencev Kanal predal nov prenosni defibrilator

Besedilo: Klara Golja, foto: arhiv občinske uprave

Župan Miha Stegel je na Miklavžev dan, 6. decembra 2024, na tradicionalnem srečanju jubilarov Društva upokojencev Kanal predal društvu v uporabo prenosni defibrilator (AED). Kot se je že večkrat izkazalo, lahko prav defibrilator, ki je sposoben zaznati zastoj srca pri človeku, s pomočjo električnega sunka srce ponovno požene in s tem reši življenje.

Vseslovensko srečanje županov na Brdu pri Kranju o dolgotrajni oskrbi

Besedilo: Klara Golja, foto: arhiv občinske uprave

Ministrstvo za solidarno prihodnost je 11. februarja 2025 na Brdu pri Kranju organiziralo srečanje z župani, posvečeno vzpostavitvi sistema dolgotrajne oskrbe v lokalnih skupnostih. Posveta

sta se udeležili podžupanja Valentina Humar in sodelavka Klara Golja.

Posvet je bil namenjen izmenjavi dobrih praks in vzpostavitvi mreže sodelovanja.

Do julija 2025 je namreč treba vzpostaviti mrežo dolgotrajne oskrbe. Za vzpostavitev mreže so dolžne poskrbeti občine. Zbrane so nagovorili minister Maljevac ter strokovnjaki s področja socialnega varstva in zdravstva. Župani nekaterih občin so na okrogli mizi predstavili svoj vidik vzpostavljanja dolgotrajne oskrbe v svojih občinah.

Še posebej je bilo povedano, da prihaja v obravnavo novela zakona o dolgotrajni oskrbi, ki bo omogočila, da bodo oskrbovalci lahko tudi upokojenci ter da stari starši postanejo oskrbovalci za vnuke. Uredila bo tudi delovne pogoje oskrbovalcev in samodejen prehod skupine invalidov v dolgotrajno oskrbo.

Informacije o dolgotrajni oskrbi: <https://www.gov.si/zbirke/projekti-in-programi/dolgotrajna-oskrba/>.

Občina Kanal ob Soči je vključena v regijsko mrežo za podporo duševnemu zdravju

Besedilo: Klara Golja

Pomanjkanje duševnega zdravja lahko bistveno vpliva na kakovost življenja. Zato je skrb za duševno zdravje, vključno z iskanjem pomoči, kadar je to pot-

rebno, zelo pomembna tako za odrasle kot mladostnike in otroke.

Da bi pripomogla k izboljšavam na tem

področju, se je Občina Kanal ob Soči vključila v regijsko mrežo za podporo duševnemu zdravju, ki se je že pilotirala v okoljih Nove Gorice in Murske

Sobote. Mreža bo v letu 2025 postala nacionalni model. Do konca leta 2025 naj bi se regijske mreže vzpostavile v vsaki zdravstveni regiji v Sloveniji. Kot se je na zadnjem posvetu (18. februarja 2025) NIJZ in vseh vključenih sklenilo,

bodo delovale posamezne podskupine: mreža za otroke in mladostnike, mreža za odrasle osebe s težavami v duševnem zdravju in mreža občin, ki bodo vsaka na svoj način pripomogle k prepoznavanju in pomoči pri duševnih težavah.

Informacije o duševnem zdravju: <https://nijz.si/zivljenjski-slog/dusevno-zdravje/o-dusevnem-zdravju/>.

Občina je pristopila k podpisu Listine o varstvu pred diskriminacijo, zagotavljanju enakega obravnavanja in enakih možnosti za vse

Besedilo: Klara Golja

Občina je kot institucija že sodelovala v projektu Soočimo se z diskriminacijo. V novembru 2024 je podpisala Listino o varstvu pred diskriminacijo, zagotavljanju enakega obravnavanja in enakih možnosti za vse.

S podpisom tovrstne listine se zavezuje, da bo pri svojem delovanju spoštovala, spodbujala, krepila in širila načela varstva pred diskriminacijo, zagotavljanja enakega obravnavanja in spodbujanja enakih možnosti za vse.

Občina bo vključena v zagovornikovo mrežo institucij promotork enakosti.

Pomoč na domu

Besedilo: Klara Golja

Socialnovarstvena storitev pomoč na domu je javna služba, katere mrežo zagotavlja občina. Za Občino Kanal ob Soči jo izvaja Dom upokojujencev Nova Gorica.

Storitev se prilagodi potrebam posameznega upravičenca in obsega naslednje sklope opravil:

- pomoč pri temeljnih dnevni opravilih, kamor sodijo naslednja opravila: pomoč pri oblačenju, slačenju, pomoč pri umivanju, hranjenju, opravljanju osnovnih življenjskih potreb, vzdrževanje in nega osebnih ortopedskih pripomočkov;
- gospodinjska pomoč, kamor sodijo naslednja opravila: prinašanje enega pripravljenega obroka ali nakup živil in priprava enega obroka hrane, pomivanje uporabljene posode, osnovno čiščenje bivalnega dela prostorov z odnašanjem smeti, postiljanje in osnovno vzdrževanje spalnega prostora;
- pomoč pri ohranjanju socialnih sti-

kov, kamor sodijo naslednja opravila: vzpostavljanje socialne mreže z okoljem, s prostovoljci in s sorodstvom, spremljanje upravičenca pri opravljanju nujnih obveznosti, obveščanje ustanov o stanju in potrebah upravičenca ter priprava upravičenca na institucionalno varstvo.

Upravičenec je upravičen do pomoči na domu, če potrebuje najmanj dve opravili iz dveh različnih sklopov zgoraj naštetih opravil.

Pomoč na domu v Občini Kanal ob Soči opravlja pet oskrbovalk, povprečno število uporabnikov pa je 69/mesec.

Ekonomska cena storitve znaša 29,95 evra. Od tega sofinancira Občina Kanal ob Soči vsakemu uporabniku 78,30 odstotka cene. Uporabnik plača 21,7 odstotka cene. V primeru hujše finančne stiske se lahko obrne tudi na center za socialno delo in zaprosi za znižanje pla-

čila. Občina ima v proračunu za namene financiranja pomoči na domu okoli 159.405,00 evrov.

Cene storitve za uporabnika znašajo:
- od ponedeljka do sobote: 5,50 evra za uro storitve (med 7.00 in 16.00),
- nedelja: 7,70 evra za uro storitve (med 7.00 in 16.00),
- prazniki: 8,25 evra za uro storitve (med 7.00 in 16.00).

Za pomoč na domu se lahko obrnete na: (NOVA LOKACIJA!)

CENTER ZA POMOČ NA DOMU
Kidričeva ulica 11a (stavba Nova, 1. nadstropje), 5000 Nova Gorica:
telefon: 05 335 33 00,
mobilni tel.: 031 662 025,
e-naslov: cpd.ng@dung.si,
od ponedeljka do petka med 8.00 in 15.00 osebno v Centru za pomoč na domu ali po telefonu.

Občina Kanal ob Soči – podpornica Programa SVIT

Besedilo: Klara Golja, foto: arhiv NIJZ Nova Gorica

Občina Kanal ob Soči sodeluje kot podpornica Programa SVIT z namenom spodbujanja občanov k odzivu na vabilo SVIT.

V skladu s tem sodeluje z Nacionalnim inštitutom za javno zdravje pri uresničevanju načrtov promocijskih dejavnosti. Ugotovljeno je, da se v naši regiji občani iz Občine Kanal ob Soči na ta program slabše odzivajo. Analiza podatkov (NIJZ) kaže, da je odzivnosti občanov v letu 2024 v primerjavi s predhodnim letom padla.

V februarju smo se na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje udeležili regijskega sestanka ter razpravljali o različnih možnostih za povečanje ozaveženosti in motivacije občanov.

Zakaj je odzivnost občanov pomembna? Ker se na ta način lahko odkrijejo mnoge predrakave spremembe debelega črevesa. Zgodnje odkritje pomeni boljše možnosti zdravljenja.

V letu 2024 je bilo v Sloveniji v program povabljenih 319.700 oseb. Izjavo

o sodelovanju je vrnilo 206.708 oseb (64,94 %). Zaradi različnih okoliščin (nesodelovanje, druge bolezni itd.) je bil komplet testerjev za odvzem dveh vzorcev poslan 194.117 osebam. Vzorce je vrnilo 183.646 (93,90 %) oseb. Med analiziranimi osebami je imelo 173.796 (94,64 %) oseb negativen izvid in 9850 (5,36 %) oseb pozitiven izvid. Presejane je bilo 60,49 odstotka povabljenih populacije. V letu 2024 je bilo izvedenih 9853

kolonoskopij. Goriška zdravstvena regija je po odzivnosti med zadnjimi, sedma po vrsti od devetih. Med 11 občinami v goriški regiji glede odzivnosti občanov je bila Občina Kanal ob Soči zadnja. V regiji je bilo odkritih 215 primerov raka debelega črevesa in danke, 1676 oseb je imelo napredovali adenom, kar pomeni večje tveganje za nastanek raka (vir: Nacionalni inštitut za javno zdravje, Center za zgodnje odkrivanje raka).

Sofinanciranje cepljenja proti klopnemu meningoencefalitisu

Besedilo: Klara Golja

Občina Kanal ob Soči bo v letu 2025 za svoje občane sofinancirala drugi odmerek cepiva proti klopnemu meningoencefalitisu. Prvi odmerek plačajo občani sami.

Potrebna sta vsaj dva odmerka, priporočljivi pa trije odmerki.

Občani lahko cepljenje opravijo:

- v Ambulanti Deskle - Medicina Mlinar celo leto vsak dan v ordinacijskem času ambulate, brez predhodnega naročanja.
- Občani so se lahko cepili tudi v Zdra-

vstvenem domu Nova Gorica na dan, ki ga je določil ZD, in sicer 4. aprila 2025.

Upravičenci do subvencioniranega cepljenja so osebe s stalnim bivališčem v Občini Kanal ob Soči, razen:

- otroci, letnik 2016, in mlajši, ki se še niso cepili (ali niso prejeli vseh treh odmerkov za osnovno cepljenje) in se cepijo pri izbranem pediatru –cepljenje jim krije ZZZS;
- odrasli, rojeni v letih 1970 do 1980, ki se še niso cepili (ali niso prejeli vseh treh odmerkov za osnovno cepljenje)

– cepljenje jim krije ZZZS.

Informacije o cepljenju so na voljo na spletni strani NIJZ: <https://nijz.si/nalezljive-bolezni/cepljenje/cepljenje-proti-klopnemu-meningoencefalitisu/>.

Za informacije pa lahko pokličete tudi na Občino Kanal ob Soči: Klara Golja (tel. št.: 05 398 12 18).

Sofinancirano cepljenje bo omogočeno do porabe proračunskih sredstev za ta namen.

Obisk v domovih za starejše

Besedilo: Klara Golja, foto: arhiv občinske uprave

Starejši so pomemben člen vsake skupnosti. V njej pustijo svoj odtis, saj v njej živijo in delujejo. So pomemben most med preteklostjo in prihodnostjo. So nosilci zgodovine, vrednot, modrosti in izkušenj, ki jih prenašajo naprej, ne samo z besedami, ampak tudi s svojim načinom življenja, odločitvami in pričevanji.

Nekateri zaradi posebnih razlogov, predvsem zaradi večje potrebe po pomoči, ži-

vijo v domovih za starejše.

Valentina Humar, podžupanja, in sodelavka Klara Golja (Občina Kanal ob Soči) sta obiskali svoje občane, kar 39 jih je bilo, v domovih za starejše Gradišče, Vrtojba, Nova Gorica, Podsobotin in Tolmin.

Obiska so bili izjemno veseli. Skupaj smo obudili prenekatero spomine. Potovanje nazaj v čas gradi mostove in

ustvarja občutek skupnosti in pripadnosti. Nekateri so kljub zelo visoki starosti in vsem tegobam ostali dobre volje in z vedrim pogledom v prihodnost. Včasih že majhni trenutki prijaznosti, topline ali humorja opomnijo, da je življenje kljub vsej svoji zapletenosti lepo in smiselno. In hvaležnost, da življenje je.

Navdušeni so bili, da bodo lahko podelili nekaj slikic s sosedi, sovaščani, znanci.

V Domu upokojencev Gradišče smo se podružili ob sladkarijah. Tu živi kar 13 naših občanov. Vsak s svojo posebno zgodbo. Življenje jim je postavilo mnoge ovire, pa tudi trenutke, ki kljub težkemu življenju zarišejo nasmeh na obraz.

V domu starejših v Novi Gorici in Podsobotinu prebiva 21 občanov Občine Kanal ob Soči. Ga. Silva iz Doma Podsobotin nam je povedala zanimivosti iz svojega službovanja in z nama podelila prav poseben trenutek, prvi »selfi« v življenju. Za iskrice v očeh ni nikoli prepozno.

Obiska se je zelo razveselil srčni g. Branko.

Ga. Olga, stara več kot 103 leta, a z mladostnim srcem, je navdušeno razlagala mnoge življenjske dogodivščine.

Energičen, navihán in iskreno navdušen trenutek z go. Izidor, ki pozna marsikatero skrivnost vedrega nasmeha. In še tako poseben šal si je naredila.

Tudi g. Dragič in g. Medveščku ni zmanjkalo besed niti dobre volje. Biti malo starejši je le še ena nova faza v življenju, vsemu navkljub polna novih možnosti.

Skupaj smo spile kavo. Pogovori ob kavi so prav posebna priložnost, da se obudijo spomini in življenjske zgodbe. Besede in misli, ki jih ljudje delijo, pogosto vsebujejo modrost, humor ali preproste življenjske resnice, ki nas spomnijo na pomembne stvari. Gospa Anica jih je podelila z nama.

Prevozi za upokojence s šolskim kombijem na relaciji Kambreško–Kanal–Kambreško

Besedilo: Klara Golja

Za upokojence, ki nimajo svojega prevoza, je od 2. aprila 2025 možen prevoz s šolskim kombijem na relaciji s Kambreškega do Kanala in nazaj. Na

drugih relacijah kombi nima prostih sedežev.

Kombi vozi v času šole po urniku šolskih

prevozov, ki je objavljen na spletni strani OŠ Kanal: <https://www.os-kanal.si/urnik-solskih-prevozov/>.

Boljša dostopnost poštnih storitev

Besedilo: Andreja Nanut, foto: arhiv občinske uprave

Že od konca lanskega leta sta na tržnici v Kanalu ter na Srebrničevi ulici v Desklah na voljo za uporabo paketomata GLS, v Ročinju pa je z novim letom vrata odprla poslovalnica Pošte Slovenije, in sicer v obnovljenem prostoru, ki ga je občina prenovila za ta namen.

Delovni čas pošte Ročinj (5215):

ponedeljek: 14.00–16.00,
torek: 9.00–11.00,
sreda: 16.00–18.00,
četrtek: 9.00–11.00,
petek: 14.00–16.00,
sobota: zaprto,
nedelja in prazniki: zaprto.

Srečanje kanalskih obrtnikov z županom ter Obrtno in gospodarsko zbornico

Besedilo: Nina Levpušček Melinc, foto: arhiv občinske uprave

Kanalski župan, Miha Stegel, je 20. februarja v sodelovanju z Območno obrtno-podjetniško zbornico Nova Gorica in Severno Primorsko gospodarsko zbornico, ki sta podporni ekosistem za podjetja, v Gotski hiši gostil podjetnike občine Kanal ob Soči. Srečanje je bilo dobro obiskano, saj se ga je udeležilo okoli 60 domačih podjetnikov, predstavnikov krajevnih skupnosti ter občinske uprave. Gosta srečanja sta bila Brigita Habjan Štolfa, direktorica Severno Primorske gospodarske zbornice Nova Gorica, ki je zbranim predstavila prednosti združevanja pod okriljem GZS, in Marko Brezavšček, podpredsednik zbornice, ki pa je poudaril prednosti za člane OZS. Obe zbornici sta predstavili svoje delovanje, dejavnosti, storitve ter načrte, ki jih imajo za prihodnost, župan Miha Stegel pa je predstavil občinske načrte na

področju investicij. Dogodka se je udeležil tudi Aleksander Mladovan, podpredsednik Sekcije gostincev OZS.

Udeleženci so lahko na uradnem, kjer potekajo razvojno naravnane razpra-

ve, in neuradnem delu večera postavili vprašanja v zvezi s predstavljenimi temami in si med seboj izmenjali mnenja, zamisli, izkušnje in dobre prakse, saj sta prav povezovanje in sodelovanje ključa do uspeha.

Srečanje s turističnimi ponudniki

Besedilo in foto: ZTKMŠ Kanal

Zavod za turizem, kulturo, mladino in šport Kanal je v ponedeljek, 10. marca 2025, organiziral srečanje ponudnikov iz Občine Kanal ob Soči. Srečanja so se udeležili ponudniki, ki imajo nastanitve in gostinske obrate, ter lokalni ponudniki. Na srečanju jim je direktorica zavoda Petra Rutar predstavila delovanje zavoda ZTKMŠ Kanal v letu 2024 in načrte za leto 2025. Vesna Valentinčič iz Turistične agencije San Martin je predstavila kolesarski turizem in njegove potencialne, predstavili sta se tudi Agencija Happy Rentals s svojo platformo za ponudnike nastanitve ter domača turistična agencija Slovenia Nature.

Javni poziv LASR Alpske reke

Besedilo in foto: ZTKMŠ Kanal

V juniju 2024 je zavod ZTKMŠ Kanal oddal prijavo na javni poziv Lokalne akcijske skupine za ribištvo LASR Alpske reke. Skupaj s partnerkama Osnovno šolo Kanal in Osnovno šolo Deskle smo

prijavili projekt Virtualni potop: Odkrivanje podvodnega sveta reke Soče. Projekt je bil na pozivu izbran in se bo izvajal v obdobju od 2025 do 2027. Projekt Virtualni potop: Odkrivanje podvodne-

ga sveta reke Soče bo izkoriščal tehnologijo virtualne resničnosti (VR-očala) za izobraževanje o biotski raznovrstnosti in ekosistemih reke Soče.

Dan reke Soče

Besedilo in foto: ZTKMŠ Kanal

Na pobudo Nadje Velušček in Anje Medved, avtoric filma o Soči in ljudeh ob njej z naslovom Trenutek reke, je Zavod RS za varstvo narave spomladi 2010 pripravil utemeljitev za razglasitev dneva reke Soče. Vse od takrat dalje 14. oktobra praznujemo dan reke Soče. Njegov namen je ustvarjanje sožitja vseh, ki živijo med njenim izvirom in izlivom, predstavitev umetniškega ustvarjanja, povezanega z reko in življenjem ob njej, znanstvenih in raziskovalnih preučevanj Soče ter ozaveščanje o pomenu varstva reke in izboljšanju sonaravnega stanja v prihodnosti.

V projekt Dan Soče so vključene vse občine v porečju reke Soče in reke Vipave, tako tudi Občina Kanal ob Soči. Vsaka izmed 13 posoških občin za dve leti

prevzame tradicijo obeleževanja. Občine si po sistemu štafetne palice predajo

skulpturo, ki simbolizira ta dan. Občina Kanal ob Soči je ta simbol prejela oktobra 2023 od Občine Renče - Vogrsko za obdobje dveh let. V projekt sta poleg Občine Kanal ob Soči in zavoda ZTKMŠ vključeni tudi obe osnovni šoli.

Junija 2024 je štafeto dneva Soče prevzela Osnovna šola Kanal, 20. marca ob svetovnem dnevu voda pa jo je predala Osnovni šoli Deskle. Obe osnovni šoli sta v teh dveh letih izvedli številne dejavnosti za učence na temo reke Soče.

Oktobra 2025, na dan reke Soče, bo v Kulturnem domu Deskle potekala zaključna prireditev ob izteku dveletnega obdobja in Občina Kanal ob Soči bo simbol dneva reke Soče predala naprej.

Muzej Doblar

Besedilo: Martina Pavlin, Soške elektrarne Nova Gorica

V želji, da širši javnosti predstavimo in ovrednotimo industrijsko dediščino Posočja ter postavimo trajen opomnik pomenu energetike in elektrifikacije zahodne Slovenije, smo v družbi Soške elektrarne Nova Gorica (SENG) vzpostavili Muzej Doblar. Prostori novega muzeja niso izbrani naključno. Ob svojem nastanku je bila hidroelektrarna (HE) Doblar (1939) ena najsodobnejših hidroelektrarn tistega časa, estetsko dovršena strojnična zgradba pa še danes priča o pomenu tega energetskega objekta. Skupaj z nekaj kilometrov oddaljeno mogočno pregrado v Podselu pričata o izjemnem pomenu hidroenergetskih objektov v regiji in njuni skoraj stoletni vlogi pri oskrbi z električno energijo.

Za družbo SENG je gospodarna, trajnostna in zanesljiva proizvodnja električne energije v sožitju z naravnim in družbe-

nim okoljem več kot zgolj obljuba – je način delovanja. Zato smo se odločili, da v HE Doblar, ki je bila ob svojem nastanku ena najmodernejših hidroelektrarn, in tudi danes ostaja ena starejših večjih neprekinjeno delujočih elektrarn, vzpostavimo prostor za ozaveščanje, izobraževanje in prikaz delovanja elektrarne. Odprtje stalne razstave v strojnični zgradbi HE Doblar je prva faza oblikovanja novega muzeja, posvečenega reki Soči in njeni neizčrpni energiji. Ponosni smo, da je naša zgodba tesno prepletena z eno najlepših in najbolje ohranjenih alpskih rek – virom življenja, energije in brezmejne povezovanja.

Novi muzej je namenjen spoznavanju zgodovine razvoja hidroenergetike Posočja in je poklon generacijam zaposlenih v družbi SENG, ki so s svojim delom, znanjem in predanostjo prispevali k

oblikovanju njegove vloge v slovenskem prostoru. Namenjen je široki javnosti, hkrati pa tudi izobraževanju mladih generacij o pomenu hidroenergetike, obnovljivih virov energije in odgovornega ravnanja z okoljem.

Muzej Doblar osvetljuje pomembne prelomnice industrializacije in napredka na področju energetske preskrbe Posočja, hkrati pa vrednoti industrijsko dediščino ter razvoj znanosti in tehnike. Obenem prinaša znanje in zavedanje, da so dobre prakse iz preteklosti zagotovilo za trajnostno delovanje tudi v prihodnje. S tem želimo ne le ohranjati bogate tehnične in kulturne dediščine, temveč tudi navdihovati prihodnje generacije k odgovorni rabi naravnih virov in inovativnim rešitvam na področju energetike.

Dediščina soških hidroelektrarn – njihov pomen nekoč in danes

Besedilo: dr. Alenka Di Battista in Katja Kosič, ZVKDS OE Nova Gorica, foto: arhiv ZVKDS OE NG

V sredo, 15. novembra 2023, je ob 18. uri v kulturnem domu v Desklah potekalo predavanje v organizaciji novogoriškega Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti (JSKD) in Zavoda za varstvo kulturne dediščine (ZVKDS) ter Soških elektrarn in ob pokroviteljstvu Občine Kanal, Kulturnega društva Svoboda, Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport ter zavoda GO!2025 na temo dediščine soških hidroelektrarn. Širši zainteresirani javnosti sva konservatoriki Alenka Di Battista in Katja Kosič predstavili preliminarne zaključke raziskave, ki sva jo v preteklih dveh letih izpeljali in ki je namenjena prepoznavanju in predstavitvi raznolikih pomenov oziroma vrednot objektov in infrastrukture hidroelektrarn v Posočju.

V uvodu sva navedli ključne vire in literaturo, med katerimi je treba omeniti

zlasti arhiv Soških elektrarn, osebni fond arhitekta Francesca Bonfantija na Univerzi za arhitekturo IUAV v Benetkah in fond Tehničnega urada Gorica, Pokrajinskega arhiva v Novi Gorici, v katerih so ohranjeni načrti in dokumenti, ki orišejo nastanek in razvoj posoških hidroelektrarn. Sledila je osvetlitev zgodovinskega konteksta obdobja med obema vojnama, ko je bila Primorska z rapsko pogodbo leta 1920 priključena h Kraljevini Jugoslaviji in s tem podvržena raznarodovalni politiki nove fašistične oblasti.

V ta okvir sodi tudi gospodarsko izkoriščanje Posočja, ki je z gradnjo tovarne portlandskega cementa Cementi Isonzo S.A. v Anhovem in hidroelektrarn ob osrednjem delu reke Soče korenito spremenilo dotedanjo pretežno ruralno krajino območja in zaradi prihoda novih

delavcev tudi socialno strukturo prebivalstva. Gradnja novih hidroelektrarn je namreč predstavljala enega največjih uspehov in sredstev v rokah režimske propagande, ki je električno energijo hotela narediti dostopno vsem, tako industriji kot tudi prebivalstvu, v medijih jo je predstavila kot dobra vila, na zakonodajnem področju in z različnimi administrativnimi ukrepi pa je razvoj celotne panoge elektrogospodarstva vseskozi aktivno spodbujala.

Za elektrifikacijo Posočja so se začele zanimati različne italijanske elektriške družbe, manjšim hidroelektrarnam v slovenski lasti pa je bilo postopoma onemogočeno delovanje. Najmočnejši sta bili družba SADE, Società Adriatica di Elettricità (Jadranska elektriška družba), in SELVEG, Società di Elettricità della Venezia Giulia (Elektriška družba za

Julijsko krajino), s sedežem v Trstu in področnim uradom v Gorici, v zvezi z izgradnjo jezua in hidroelektrarne na Ajbi oziroma v Plavah pa se omenja še družba Goriška hidroelektriška družba (Società Idroelettrica Goriziana). Nova oblast je namreč načrtovala gradnjo novih hidroelektrarn in vodnih zajetij od Kobarida do Solkana, s katerimi bi v največji možni meri izkoristila potencial vodnega vira Soče v zgornjem in srednjem toku, sama gradnja pa je bila razglašena za eno izmed »najbolj gigantskih konstrukcij, ki so bile ustvarjene od začetkov fašističnega imperija«.

Načrtovanje in gradnja infrastrukture hidroelektrarn v srednjem toku reke Soče sta doživela zagon v drugi polovici tridesetih let. Družba SADE, ki je tedaj imela v lasti velike hidroelektrarne in razpredeno mrežo visokonapetostnih daljnovodov po celotnem ozemlju severovzhodne Italije (zlasti dežele Emilija - Romanja, Benečija, Furlanija - Julijska krajina), je namreč od leta 1936 izvajala različne terenske raziskave in pripravljala dela, s katerimi je opredelila najprimernejše lokacije za izvedbo hidroelektrarn in vodnih zajetij. Tedaj so nastali tudi prvi idejni projekti, ki so se skozi čas večkrat spreminjali in dopolnjevali. Ključno vlogo pri načrtovanju infrastrukture jezua Ajba in Podsela je odigral inženir Carlo Semenza (1893–1961), ki velja za najslavnejšega inženirja, specializiranega na področju gradnje jezov v medvojni in povojni Italiji. Arhitekta Giuseppeja (Pina) Mignozzija, očeta oziroma deda v slovenskih krogih bolj znanega glasbenika Ivana Mignozzija in umetnika Petra Mignozzija, srečamo pri načrtovanju delavskega naselja Doblar, tedaj poimenovanega Isontinia, pri prvih poznosecesijskih zasnovah upravno-obratovalne stavbe hidroelektrarne Doblar in spomenika v čast de-

lavcem, ki so med zahtevno gradnjo jezua Podsela umrli. Pri pripravi izvedbenih arhitekturnih načrtov upravno-obratovalne stavbe hidroelektrarne Doblar in Plave ter delavskih naselij v Plavah, Doblarju in Podselu pa inženirja in arhitekta Francesca Bonfantija (1898–1959) iz Bassana del Grappa. V zgodovino se je zlasti zapisal z načrtovanjem novega predela mesta Valdagno na pobudo razgledanega lastnika tamkajšnje tekstilne tovarne Gaetana Marzotta v prvi polovici tridesetih let, s hidrotehničnimi družbami pa je prvič prišel v stik leta 1935, ko je za Hidroelektriško družbo Valbrenta (Società Idroelettrica Valbrenta) načrtoval novo upravno stavbo v Bassanu del Grappa. Objekti, ki jih je Bonfanti načrtoval v Posočju, so reprezentativen primer njegove zrele faze razvoja izvirnega modernističnega arhitekturnega izraza v drugi polovici tridesetih let in jih lahko vzporejamo s projekti, ki jih je skupaj z arhitektom Giom Pontijem izvedel v Valdagno oziroma samostojno v okviru lastnega arhitekturnega biroja v Bassanu del Grappa. Odlikuje jih bodisi uporaba klasičnih arhitekturnih elementov na svojstven, samostojen način bodisi uporaba tehničnih inovacij, funkcionalnih rešitev oziroma modernega jezika nasploh. Veliko pozornost nameni celostnemu načrtovanju arhitekture, ki sega od zasnove in postavitve objektov v prostor do načrtovanja avtorskega stavbnega pohištva, svetil, notranje opreme, detajlov in izbire dragocenih, premišljenih materialov. Po njegovem mnenju je namreč moral biti vsak arhitekt tudi obrtnik, zelo dobro pa je moral poznati tudi tehnične zmožnosti, ki jih ponujajo moderni materiali.

Večji del predavanja je bil namenjen podrobni predstavitvi arhitekturnih značilnosti Bonfantijevih upravno-obratovalnih stavb Plave in Doblar, delavskih

kolonij Plave, Doblar in Podsela s pomočjo prikaza izvirnih načrtov, zgodovinskih in aktualnih fotografij, v zadnjem delu pa je bilo predstavljenih nekaj primerjav njegovih posoških del z Marzottovim naseljem Manerbio v Lombardiji in s hidroelektrarno Ca Barzizza ob Brenti v severnem delu Bassana del Grappa. Izpostavljeno je bilo na splošno dobro stanje ohranjenosti posameznih stavb, edinstvenost zasnov v slovenskem kontekstu in odmev oziroma vpliv, ki so ga te imele v prostoru pri povojnem načrtovanju modernistične arhitekture, in sicer na primeru načrtov arhitekta Ivana Kraigherja za kulturni dom v Desklah. Zaradi moči in sodobnih strojev pa je bilo podčrtano, da predstavljajo steber elektroenergetskega sistema Slovenije oziroma Jugoslavije, ki se je tu še dodatno razvil in nadgradil po drugi svetovni vojni, ter s tem tudi ponos vseh zaposlenih. Slednje je potrdila tudi debata, ki se je na koncu predavanja razvnela in v katero so bili vključeni domačini, ki so sproščeno delili svoje spomine na stavbe, v katerih so veliko let živeli in delali. Upamo, da je predavanje vsaj delno pripomoglo k ozaveščenju lastnikov, domačinov, lokalnih oblasti in druge javnosti o arhitekturnih, zgodovinskih, kulturno-civilizacijskih, prostorskih in drugih vrednotah, ki odlikujejo Bonfantijeve, Semeranijeve in Mignozzijeve objekte, ki jih je treba s skupnimi močmi ohranjati in varovati tudi v prihodnje.

Delavsko naselje Plave

Delavsko naselje Plave

Detaji HE Plave

HE Doblar

Hiša upravnika, Podselo

Stanovanjska stavba, Podselo

HE Plave

Pregrada Ajba

Dopolavoro Doblar

Pregrada Podselo

Spomenik, Podselo

Intervju

»Kaj je tisto, kar zares postavljamo na prvo mesto?«: Srednja Soška dolina skozi objektiv Mance Juvan

Besedilo: Jasmina Jerant, foto: Blaž Gutman/arhiv MGML, 2025

Manca Juvan s fotografsko razstavo Dolina, ki je bila odprta v torek, 4. februarja, v ljubljanski Galeriji Vžigalica, in prihajajočim dokumentarnim filmom razkriva pretresljive zgodbe ljudi iz srednje Soške doline ter z odpiranjem vprašanj o onesnaženju, boleznih in dediščini azbesta ponuja refleksijo o svetu, politiki, zdravju, delu, kakovosti življenja in minljivosti.

Po kanalski občini je bilo v zadnjih dveh letih opaziti dolgolaso žensko, ki se je s

težko snemalno opremo – fotoaparati, kamero, stojali – vztrajno prebijala med vasmi, od hiše do hiše. Soško dolino je obiskovala Manca Juvan (1981), mednarodno priznana in večkrat nagrajena fotografinja, fotoreporterka in videodokumentaristka, ki že več kot 20 let skozi objektiv pripoveduje zgodbe tistih, ki pogosto ostanejo neopaženi. Svoje delo uspešno predstavlja na razstavah v Sloveniji in po svetu, njene fotografije so bile objavljene v prestižnih publikacijah, kot sta ameriška The New York Times

in The Times, britanski The Guardian in francoski Le Monde. Kot neodvisna reportažna fotografinja je delala v Afganistanu, Venezueli, Iranu, na Tajskem in še marsikje, kjer je s svojo kamero beležila zgodbe ljudi, ujete v vojne, družbene pretese in neenakosti. Njeni predanost in občutljivost za ključne družbene teme sta ji prinesli številne nagrade – trikrat je prejela priznanje za fotografijo leta (2006–2008), bila nominirana za sodelovanje z World Press Photom (2008) in leta 2011 prejela prestižno štipendijo

newyorške fundacije.

Z Manco smo se za revijo *Most* pogovarjali o njenem zadnjem projektu, o odmevni razstavi »Dolina«, ki je bila od 4. februarja do 16. marca na ogled v ljubljanski Galeriji Vžigalica. »Razstava je odprla izjemno pomembno temo industrializacije in onesnaževanja srednje Soške doline v širšem kontekstu vsakdanjega življenja in lepote narave. Skozi ganljive zgodbe nekdanjih delavcev cementarne, aktivistov in zdravnikov presega suhoparne številke ter opozarja na posledice azbestne industrije v Anhovem,« so zapisali v galeriji. Ob odprtju razstave je bila galerija nabito polna, zanimanje zanjo pa je bilo izjemno – že samo od 4. februarja do 6. marca, ko je Vžigalica organizirala tudi okroglo mizo z naslovom »Pustmo stat!«, si je razstavo ogledalo skoraj 1000 ljudi, kar je večkratnik običajnega obiska siceršnjih razstav. Mnogi obiskovalci so prišli iz drugih delov Slovenije – nekateri so iz Soške doline izhajali sami, drugi so prišli zaradi zgodb svojih staršev.

Manca Juvan v koprodukciji z RTV Slovenija pripravlja tudi celovečerni dokumentarni film na isto temo. Na klepet ob kavi smo jo ujeli v bližini Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti (ZRC SAZU), kjer trenutno deluje na oddelku za multimedijo.

Po letih življenja v tujini, delu na Bližnjem vzhodu, v Venezueli, na Tajskem, po razstavah po vsem svetu ... Kako to, da ste se, potem ko ste videli toliko sveta, odločili priti ravno v Anhovo, v to malo slovensko vas?

Leta sem živela v državah t. i. tretjega sveta, kjer sem onesnaženje zraka doživela na lastni koži – v laseh, pri dihanju, v vsakdanjem življenju. Pozimi so

Manca Juvan

nam svetovali, naj ostanemo v zaprtih prostorih, v nekaterih predelih so bile težave tudi s pitno vodo. Ko sem se po teh dolgih letih vrnila domov, sem zasledila novice o onesnaženju pitne vode v Anhovem. In o tem se je govorilo mesece, ne le nekaj dni. Šokiralo me je. Kje sem zdaj? V tretjem svetu ali v Sloveniji? Kako je mogoče, da tukaj, sredi Evrope, nekateri še vedno nimajo dostopa do čiste vode? Ko sem začela raziskovati, sem naletela na problem azbesta in njegove smrtonosne posledice. To me je gnalo v Anhovo – sprva iz čustvene reakcije in nevednosti, nato pa iz potrebe po razumevanju in dokumentiranju resničnosti.

Posneli ste več kot sto ur pogovorov, kako ste se odločili, kaj od tega uporabiti za razstavo?

Želela sem zajeti neko širino, pa tudi globino teme. Veliko posnetega materiala ni bilo mogoče vključiti v razstavo, ki je vedno vezana na prostor, in v Vžigalici je bila že tako sama po sebi »gosta« za obiskovalca, ki bi si za to, da bi vsebino doživel v svoji polnosti in taki kompleksnosti, moral vzeti čas – uro in pol do dve uri, sicer bi ogled ostal precej površinski. Kompleksnost je izredno zahtevno, včasih pravzaprav nemogoče, krajšati na nekajminutne forme, in v tem

oziru je ključnega pomena tudi razmislek o večmedijskem pristopu, različnih formah, ki imajo svoje platforme in tako svoje občinstvo. Vsaka oblika pripovedi ima tudi svoje prednosti – film omogoča globoko čustveno povezanost z gledalcem, še posebej, če ni klasičen televizijski dokumentarec. Knjiga ostane trajen vir, dostopen v knjižnicah, neodvisen od interneta in uporaben kot učni pripomoček. Pomemben vidik tega pa je tudi medsebojno vsebinsko dopolnjevanje, ki se prav tako lahko na različne načine izvede s pomočjo narave določene forme.

Prejeli ste produkcijska sredstva za dokumentarni film v koprodukciji z RTV Slovenija, ki ga zdaj pripravljate. V kateri fazi je in kdaj ga lahko pričakujemo?

V glavnem gre predvsem za postprodukcijska sredstva za dokončanje filma, ko bo enkrat posnet. Film mora biti končan do marca 2026. Trenutno smo še vedno v fazi snemanja. Cilj je preseči klasično novičarsko formo in razviti pripoved, ki bo temeljila na vsakdanjih trenutkih življenja. Želim ustvariti zgodbo, ki seže globlje in poveže gledalca v skupni človeški izkušnji – ne glede na to, kje živimo. Na ta način film gledalca drugače nagovori.

Če se vrneva k razstavi ... Svojim sogovornikom ste pri snemanju pogovorov najprej zastavili vprašanje, kako je tovarna zaznamovala njihovo življenje. Bi lahko strnili, kakšen je bil skupni odgovor ljudi iz doline?

Ravno pred kratkim sem svoje kolege iz ZRC SAZU vodila po razstavi, ki jih je očitno nagovorila. Na koncu so sicer izjavili, da bi si pri njeni kompleksnosti želeli več jasnih odgovorov. Moja replika na to je bila, da umetnost ni tu zato, da ponuja enoznačne odgovore, temveč predvsem zato, da v nas odpira vprašanja.

Odpri razstave »Dolina«, Galerija Vžigalica, Ljubljana, 4. 2. 2025

Torej prepuščate, da si vsak sam odgovori, da sam začuti razstavo?

Ključno je, da razstava odpira različne plasti problematike in različne poglede nanjo. Vsak gledalec in bralec si mora postaviti vprašanje: Kje na osi med preživetjem in osebnim zdravjem, med delom in varnim okoljem sem? Čeprav je to individualno vprašanje, ima tudi močno kolektivno dimenzijo.

Če postavim vam isto vprašanje, kot ste ga vi svojim sogovornicam in sogovornikom: Kako pa je vas zaznamovala ta zgodba srednje Soške doline, Anhovega?

Če me ne bi čustveno nagovorila, je ne bi šla delat. Večino svojih osebnih projektov sem delala prostovoljno in še danes je tako. Ta zgodba me je pretresla – najprej zaradi azbesta, nato pa zaradi vsega, kar se je razkrilo zraven. Postalo mi je ključno razumeti tako mikro- kot makroraven tega časa, v katerem živimo. Odprla mi je nova razmišljanja o svetu, politiki, zdravju, delu, kakovosti življenja in minljivosti. Brez tega projekta teh uvidov ne bi imela na tak način. Prav raziskovanje te teme me je pripeljalo do globljega premisleka o naših vrednotah, vrednostnem sistemu. Kaj je tisto, kar zares postavljamo na prvo mesto? V tem času se mi zdi to še posebej pomembno vprašanje.

Ko govorite o minljivosti ... V času, ko ste snemali v Soški dolini, sta umrli dve osebi, ki ste ju intervjuvali?

Pravzaprav so umrli trije. Dva sta bila že bolna, ko sem ju snemala. Eden od njiju je umrl nekaj mesecev, drugi pa le šest dni po snemanju, kar me je popolnoma pretreslo. Še večer prej sva se pogovarjala, da nadaljujeva intervju in snemanje naslednji dan, saj je imel težave z dihanjem. Želel je počakati, če mu bo bolje. Naslednje popoldne pa mi je njegova žena sporočila, da ga ni več. Tretjega sogovornika pa sem posnela, še preden je izvedel za bolezen. Nekaj mesecev kasneje so mu postavili diagnozo, čez pol leta po diagnozi pa je že umrl.

Je bila prav ta minljivost tisto, kar vas je v dolini najbolj pretreslo?

Vse skupaj. Dojela sem, kako krhko je življenje. Lahko upaš, da boš dolgo živel, a nič ni zagotovljeno. Smrt gospoda, ki je umrl le nekaj dni po snemanju, me je čustveno precej pretresla ravno v tem oziru – čeprav nisva bila sorodnika, sem ga močno doživela kot človeka že med snemanjem – imel je svojo karakterno prezenco, slišala sem njegovo oteženo dihanje, kašljanje, a obenem tudi njegovo upanje, da bo bolje. Ker kakšen dan, je pravil, je bil slabši, drugi boljši. Spoznala pa sem tudi mlajšo žensko z mezoteliomom, stara je 53 let. Je neverjetna borka, polna optimizma. Ona me uči,

kaj pomeni resnično živeti. Človek se od nje uči že samo s tem, da jo opazuje in je v njeni bližini. To so lekcije, ki postavijo življenje na nek način v povsem drugo perspektivo.

Je bilo to tisto, kar vas je pripeljalo do globljega, tudi umetniškega razmisleka?

Da. Na eni strani smrt, na drugi življenje – in še veliko vmes. Ta izkušnja me je prisilila v premislek o tem, kaj je resnično pomembno. Hkrati pa sem se zavedela, kako se pogosto zapletamo v malenkosti, v nepomembne stvari, kako si ne znamo zares prisluhnuti, kako se ne znamo pogovarjati v pravem pomenu besede. Da se poslušamo. Da eden govori in drugi res posluša. Pri tem poslušanju sem imela neko utopično željo, da bi umetniško delo odprlo prostor za refleksijo. Umetnost namreč pušča prostor odprt, vanj lahko vstopimo s svojo domišljijo, svojo izkušnjo.

Bi rekli, da lahko umetnost združuje?

Verjamem, da se lahko v umetnosti srečamo ljudje različnih prepričanij in v njej najdemo nekaj skupnega, skupno točko, ki presega naše delitve. Se slišimo. Četudi le za trenutek. To je tudi tisto, kar me žene: ustvarjati prostor, kjer je mogoče videti, kaj nas povezuje, ne le tisto, kar nas ločuje.

Kandidatka za Slovenko leta

Besedilo: Lijana Jurečič, foto: MPA

Revija Jana je izbirala že 36. Slovenko leta. In med kandidatkami je bila tudi pisateljica, borka, pokončna in nadvse pogumna zapisovalka zgodb **Jasmina Jerant**. Kakšna čast je deliti oder s tako izjemnimi ženskami, ki so neomajne v svoji želji narediti ta svet prijaznejši in pravičnejši za vse. Kot je zapisala v objavi na FB: »Saj niti ne vem, kje naj začnem ... Morda pri tem, da sem imela čast se z novo in izjemno Slovenko leta Jolando Ravnikaar voziti na sprejem pri Nataši Pirc Musar v istem avtu, kjer sva si delili zgodbe o boleznih in umiranju. Jolanda iz svojih izkušenj prostovoljstva na Onkološkem inštitutu, jaz o svojem bratu Metodu in vseh ljudeh v srednji Soški dolini. V trenutku so med nama vzklikali toplá naklonjenost, prijateljstvo in pripadnost. Sva iz istega klana. Borki. Ki z bolečino, ki jo nosiva v sebi in za druge, skušava ustvarjati boljše svete. Pogosto na svojo škodo. A predanost cilju, viziji, empatiji, solidarnosti in vrednotam humanizma je tisto, kar naju vedno znova napaja. Vsak dan je mogoče vstati zato, ker se večer pred tem

pogledava v ogledalo, in čeprav pogosto na robu življenjskih moči, veva, da imava čisto vest. Da delava prav. In vse, prav vse, in vsaka posebej od vseh štirinajstih kandidatk imamo enako zgodbo. Zgodbo odpovedovanja, požrtvovalnosti in tako globoke predanosti svojemu delu, da smo pogosto na robu. A smo si v so-

boto obljubile, da moramo popaziti tudi nase, ne samo na svet. In [v soboto, 8. marca] je bilo lepo. Družno smo ugotovile tudi, da enkrat za spremembo nekdo poskrbi za nas. In nas gosti, pazi na nas in nas objame s toplino [...].«

Iskrene čestitke. Vsem.

Krajevni praznik KS Anhovo - Deskle

Besedilo: KS Anhovo - Deskle

V četrtek, 13. februarja 2025, je KS Anhovo - Deskle priredila proslavo v počastitev krajevnega praznika. Proslava je namenjena vsem krajanom, najbolj pa kot zahvala nagrajencem in spominu usmrčenim talcem tik pred koncem vojne, 13. februarja 1945.

Tudi letos so program proslave oblikovali otroci iz vrtca Deskle in učenci OŠ Deskle. Letošnja tema so bile skrivnosti. Skrivnosti Nika Grafenauerja so nas popeljale v povezovanje dejanj med preteklostjo in prihodnostjo. Letošnji priznanji KS Anhovo - Deskle sta dobila Boris Kogoj in Martina Kranjc.

Boris Kogoj je priznanje KS dobil zaradi svoje predanosti šahu, izjemnega pedagoškega dela in prispevka k razvoju šahovske skupnosti v naši KS. Že več

Boris Kogoj, prejemnik priznanja KS Anhovo - Deskle (Foto: Daniela Löhn)

Martina Kranjc, prejemnica priznanja KS Anhovo - Deskle (Foto: Daniela Löhn)

desetletij poučuje šah na Osnovni šoli Deskle, šest let na Osnovni šoli Kanal, letošnje leto pa tudi vodi šahovski krožek na Osnovni šoli Tolmin. V čem času je pridobil licenci za poučevanje šaha in pripravljanja turnirjev ter sodniško licenco. Kot član Šahovskega društva Posočje aktivno sodeluje pri organizaciji turnirjev in vodi šolska šahovska prvenstva. Lani je pripravil turnir, ki je privabil kar 80 tekmovalcev. Poleg tega organizira vsak ponedeljek v Medgeneracijskem centru Pri Tinci šahovske turnirje, kjer povezuje različne generacije in spodbuja ljubezen do šaha.

Martina Kranjc je priznanje KS dobila za njeno nesebično in požrtvovalno pomoč starejšim in bolnim. Glas o njeni pridnosti, toplini in poštenosti se je hitro širil po našem kraju, pa tudi izven njega. Bolne je oskrbovala, jim kuhala, čistila, šla zanje k zdravniku, v lekarno po zdravila, pa še kaj bi se našlo. Veliko žalostnih zgodb bi nam lahko povedala, saj kot sama pravi, bi lahko o tem napi-

Program proslave so oblikovali otroci iz vrtca Deskle in učenci OŠ Deskle. (Foto: Veronika Kravos)

sala knjigo. Je pa Martinka, kot ji rečemo v Desklah, v prostem času imela rada tudi planinarjenje in pohodništvo. Opravila je celo Slovensko planinsko transverzalo, prehodila je vse naše vršace, bila oskrbnica koč pri Krnskih jezerih in na planini Kuhinja. Še vedno rada opravi kratke pohode, od daleč opazuje naše čudovite planine in mogoče ji misli poletijo nazaj k ljudem, ki jim je lajšala

trpljenje in poskrbela, da jim je bilo ob njej lepše in boljše.

Vsem, ki so se proslave udeležili, pa je večer čudovito popestrila tudi skupina kurentov s Ptuja.

Še enkrat najlepša hvala otrokom vrtca in učencem Osnovne šole Deskle za izvedbo krajevne proslave.

Srebrna plaketa JSKD Republike Slovenije Klubu keramikov Kanal

Besedilo: Lijana Jurečič, foto: Nina Pernat

Decembra 2024 je na naslov kluba prispelo obvestilo utemeljitev komisije JSKD:

»Prejemnik srebrne plakete Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti za leto 2024 je **KLUB KERAMIKOV KANAL**.

Pri odločitvi za srebrno plaketo so upoštevali, da se poleg temeljnih kriterijev (izjemni ustvarjalni in poustvarjalni

dosežki v daljšem obdobju, izjemno organizacijsko delo, razvijanje novih oblik in vsebin delovanja, delo na področju kulturne vzgoje in izobraževanja, raziskovalno delo, organiziranje strokovno-svetovalnega in mentorskega dela ...), sočasno zasleduje še vidik življenjskih izkušenj posameznika (življenjsko delo).« (Utemeljitev komisije JSKD)

Presenečenju in trenutku nejevere je sledilo veliko veselje članov kluba. Državno priznanje pomeni, da sta dejavnost in prispevek kluba opažena tudi izven meja občine. Sledilo je vabilo na slavnostno podelitev priznanj, ki je potekalo v Ljubljani, 24. januarja 2025, in se ga je udeležilo nekaj naših članov. Nagrado je v imenu kluba sprejel eden izmed ustanovnih članov Ferdo Žorž. Na slavnostni prireditvi sta bili zgodovina in dejavnost

kluba predstavljeni z zares lepim filmom, ki si ga hkrati s predstavitvijo drugih kandidatov lahko ogledate na spletni strani Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti.

Nagrade nam dajo tudi priložnost refleksije opravljenega dela, hkrati z obvezjo, da vztrajaš na svoji poti in poskušaš vzdrževati in nadgrajevati doseženo kakovost dela. Pri tem je res pomembno poudariti, da je klub vedno stremel h kakovostnemu izobraževanju z najboljšimi mentorji, med katerimi je bila tudi

letošnja Prešernova nagrajenka gospa Dragica Čadež. »Ponosni smo, da neprekinjeno delujemo že 30 let, da vsako leto razstavljamo v rednem programu Galerije Rika Debenjaka in da smo si zagotovili delavnico in razstavni prostor. Med projekti izstopajo Študija opusa Lucie Rie, obogatitev Parka Pečno s keramičnimi skulpturami in redna razstava posameznih avtorjev v društveni Galeriji Keramost,« so v svoji predstavitvi zapisali člani kluba keramikov. V sodelovanju z Goriškim muzejem pa se nadaljuje projekt Lokalne gline, ki bo v mesecu marcu

in aprilu na ogled v Galeriji Keramost.

Delavnica in galerija sta pomembni dobrini, ki omogočata dejavnost kluba, in v lanskem letu nam je Občina Kanal s prenovo delavnice, ki ji bo v letošnjem letu sledila še obnova galerije, omogočila boljše pogoje za delo, hkrati pa smo z odstranitvijo rešetk in novimi okni odprli pogled v notranjost galerije vsem mimoidočim.

Kanalski planinci obeležili jubilejno leto Valentina Staniča

Besedilo: Nina Levpušček Melinc, foto: arhiv PD Valentin Stanič

Planinsko društvo Valentina Staniča Kanal je koledarsko leto 2024 zaključilo v duhu praznovanja 250. obletnice rojstva enega najvplivnejših Kanalcev in Slovencev svojega časa, velike osebnosti v zgodovini planinstva in alpinizma, čigar ime nosijo s ponosom.

Leto pa je bilo toliko bolj praznično, saj so obeležili tudi 45 let delovanja društva in 30 let pohodov Po stopinjah Valentina Staniča. Kar 29-krat so že tradicionalni pohod izpeljali zadnjo soboto v marcu, izvedbo enega pa je žal preprečila epidemija. Zadnjega pohoda se je udele-

žilo približno 500 pohodnikov. Prav v počastitev vseh okroglih jubilejev, ki so jih v društvu obeležili, so v sodelovanju z Goriškim muzejem Nova Gorica in Goriško knjižnico Franceta Bevka pripravili razstavo Naš Valentin Stanič. Kanalsko planinsko društvo je v sodelovanju z zavodom 1539 in Bralnim klubom Grgar pripravilo tudi dva pogovorna večera, in sicer v Novi Gorici pogovorni večer z Vikijem Grošljem o Valentinu Staniču, gorah in gorništvu ter na Banjšicah.

Da je društvo uspešno in dejavno, so zasluzni njegovi člani, ki jih je kar okrog

100. Velik poudarek namenijo privabljanju mladih v svoje vrste. Tako so obudili stik z mladinskim odsekom v obeh občinskih osnovnih šolah, kjer izvedejo vsaj en pohod na mesec. Želijo si novih svežih idej mladih, nove markaciste in vodnike. Pomembna pa se jim zdita tudi ohranjanje in utrjevanje prijateljskih vezi s sosednjimi planinskimi društvi in planinskimi društvi iz Italije, kot je društvo CAI Val Natisone iz Špetra. V veliko čast si štejejo tudi sodelovanje z odborom IN PLANINEC, v katerem delujejo invalidi planinci pod okriljem PZS.

V preteklem letu so bili izredno zadovoljni z rekordnim številom nočitev v domačem planinskem domu pod Ježo, ki je pomembna točka za nočitve na poti

Juliana Trail. Želja je, da bi v naslednjih letih prenovili streho, uredili sobe, sončno elektrarno, rezervoar za vodo. Težave pri sanaciji pa predstavlja finančni vložek, saj se društvo financira iz lastnih sredstev.

Praznično leto, posvečeno Valentinu Staniču, ki ni bil samo pionir sodobnega alpinizma, ampak tudi duhovnik, naro-

dni učitelj, humanist, ustanovitelj prve gluhošemnice in društva proti mučenju živali, so Staničevi sokrajani in kanalsko planinsko društvo zaokrožili z odkritjem nove spominske plošče v njegovi rojstni vasi Bodrež. Novo obeležje sta slavnostno odkrila Jože Medvešček, pobudnik postavitve plošče, in Luka Jurca, ki je že leto dni novi predsednik planinskega društva v Kanalu.

Leto 2024 pa je društvo zaključilo 26. decembra s tradicionalnim pohodom »Od koč do koč« ali pohodom prijateljstva v družbi prijateljskega društva iz Špetra CAI Val Natisone. Kolektor CPG in Alpacem sta velikodušno poskrbela za prevoz 60 udeležencev pohoda.

Pojte Gospodu

16. december 2024

Besedilo: Alenka Konjedic, foto: Rok Perič

Orgle cerkvenim obredom dodajo čudovit sijaj in posebno veličastnost. Z veličino in sladkostjo svojih tonov ganejo duše vernikov. Zvoki se prelivajo skozi cerkvene prostore in nas dvigujejo v višave, kjer se srečata nebo in Zemlja.

Orgle v župniji Deskle so bile postavljene v letih 1939 in 1940 v Gorici; delala jih je delavnica Giorgio Bencz kot svoj 40. opus. Zadnjič so bile obnovljene leta 1984, ko je delavnica Jenko izvedla popravila, a žal brez zaščite lesa pred črvičnostjo. Prav zaradi splošnega slabega stanja so prepričljivo opozarjale, da ne bodo več dolgo igrale. Obnovitvena dela so se začela marca in za veliko noč je bila naša cerkev brez orgel ter v velikem pričakovanju novih, obnovljenih. V delo so bile zaupane delavnici »Orglarstvo Kolar«. Delo s približno 660 piščalmi sta opravila g. Simon Kolar in g. Jože Vidic. Pevci z organistko in zborovodkinjo Nadjo Berlot Dukšič smo vsako nedeljo s sintesajzerjem bogatili bogoslužja na koru ali v cerkvi in radovedno pogledovali v prazni omari, ki sta se postopoma polnili.

Na nedeljo Kristusa Kralja je v župnijski cerkvi sv. Jurija v Desklah zadonela uvodna pesem mešanega pevskega zbora v slavo Kristusu Kralju in v zahvalo za popolnoma obnovljene orgle, ki so bogoslužju dale čudovit sijaj in veličastnost.

Po blagoslovu orgel je g. Simon Kolar predstavil delovanje naših orgel, ki so pnevmatske, z desetimi registri, in poudaril posebno značilnost v naši cerkvi, namreč da so orgle glasnejše v prezbiteriju kot na koru, kar je neobičajno. Imeli smo priložnost z obrazložitvijo in v izvedbi organistke Mirjam Furlan slišati, kako zvenijo posamezne družine registrov. Orgle so izzvenele z nitjo zahvale in velikim aplavzom izvajalcem del ter vsem, ki so podprli projekt, še posebej Občini Kanal ob Soči, podjetjema Alpacem in Swisspearl, KS Anhovo Deskle, Prevoznikstvu kapa bi Boris Kaluža, s. p., MOTO FE Hinku Komac, s. p., HTM, d.

o. o., Jon, d. o. o., Transportu Murovec, d. o. o., Kleti Brda, Pizzeriji Vinazza, Kavarni Aura in Miranu Kodelji. Zahvala gre tudi vsem župljanom, ki so obnovo finančno podprli in se vključili v organizacijo, da smo prišli do cilja.

V spomin na ta dan smo pri izhodu dobili spominsko podobico, v župnijski dvorani pa nas je čakala bogata pogostitev.

Želimo si, da bi orgle dolgo pele Bogu v čast in nam v veselje.

Kamen in njegovi mojstri na Trnovski in Banjški planoti ter v okolici

Uredništvo

V zadnjih dneh starega leta je izšla knjiga *Špički, špičkarji, kamnarji, zidarji. Kamen in njegovi mojstri na Trnovski in Banjški planoti ter v okolici*, v kateri avtor **Božidar Premrl**, ki je doslej objavil že več knjig o primorskih kamnosekih in zidarjih, odmerja dosti prostora našim krajem in ljudem na Banjški planoti in v Soški dolini. V njej na podlagi ustnega izročila in arhivskih virov predstavlja najzanimivejše primerke tukajšnjega kmečkega stavbarstva in kamnoseških stvaritev, pa tudi dosti zanimivega o njihovih ustvarjalcih. V lepo oblikovani in bogato ilustrirani knjigi so tudi številne fotografije in risbe kamnitih znamenitosti.

Na spletu si jo lahko ogledate na povezavi: <https://doi.org/10.3986/9789610509066>, na prodaj pa je v knjigarni v Delpi-

novi ulici v Novi Gorici. Avtor jo je že predstavil v Tolminskem muzeju, name-

rava pa jo predstaviti tudi v Kanalu in drugje.

Razstava Lokalne gline in dediščina med Posočjem in Krasom na ogled v Keramostu

Besedilo: Teja Gerbec in Alenka Gololičič

Klub keramikov Kanal in Goriški muzej sodelujeta že od leta 2020 in skupaj ustvarjata projekt Lokalne gline in dediščina. Občasna razstava, ki je nastala v

okviru projekta, bo do 8. maja na ogled v Kanalu, v Galeriji Keramost.

ve lastnosti in ali so primerne, da bi jih uporabili pri rokodelskem oz. umetniškem oblikovanju.

Glina v strugi potoka Avšček (Foto: Alenka Gololičič)

Člani delovne skupine se pri svojem delu obračamo k dediščini, k temu, kakšna sta bila raba gline in izdelava keramike nekoč, in k lokalnemu okolju. Ob široki ponudbi izdelkov na trgu, ki izvirajo z vseh koncev sveta, nas je gnala želja po tem, da spoznamo, kje lahko v našem okolju najdemo gline, kakšne so njihove

Barvite testne ploščice pred žganjem (Foto: Teja Gerbec)

Povezava z muzejem kot akumulatorjem naših tisočletnih znanj je bila pri tem projektu zelo pomembna, predvsem zaradi dostopa in izmenjave informacij ter dopolnjevanja znanj. Na drugi strani so nam pri začetnem delu, iskanju lokacij glin, izredno pomagali domačini, ki svoje okolje najboljše poznajo. Gline so namreč odložene v bolj obsežnih slo-

Testni izdelki iz lokalnih glin (Foto: Katarina Brešan)

jih, kot npr. pri Vogrskem oz. Bukovici, lahko pa v manjših žepih, kjer jih včasih težje prepoznamo, sploh ko so plasti suhe. Velik pokazatelj so bile informacije o nekdanjih malih opekarnah, ki so stale v bližini nahajališč glin. Takšnih frnaž je bilo v preteklosti veliko, vendar so viri o njih skopi, zato bomo veseli še nadaljnjih informacij, kje so stale.

Pri proučevanju nabranih vzorcev glin so nas zanimala barve, kako se te glin oblikujejo, ali so morda primerne za izdelavo predmetov večjih velikosti oz. za premaze, kako se odzivajo pri različnih temperaturah žganja, pa tudi kako se njihove lastnosti spremenijo, ko jih mešamo med seboj ali z drugimi snovmi. Njihove lastnosti smo prepoznavali z opazovanjem in primerjanjem.

V lanskem letu smo se posvetili dodatnemu raziskovanju naravnih materialov, ki bi bili uporabni pri izdelavi glazur.

Odprtje razstave v Kanalu 13. marca. Avtorji izdelkov: Matej Drusany, Teja Gerbec, Alenka Gololičič, Gabrijel Ipavec, Lijana Jurečič, Mira Mugerli, Robert Prunka, Darja Žorž. (Foto: Katarina Brešan)

Trenutno smo v fazi testiranja teh glin za namen izdelave »terre sigillate«, to je dekorativnega sijočega premaza za krašenje površin posod, in morda bomo med študijo razvili tudi kakšno »lokalno glazuro«.

Naj sklenemo z mislijo z odprtja razstave: Keramična obrt in umetnost te-

meljita na znanju o materialih, ki pa se zaradi industrijske proizvodnje glin žal izgublja. Če želimo ohraniti tisočletno tradicijo keramike, moramo vedenja o glini negovati, kajti prava umetnost ni le v oblikovanju in dekoraciji, ampak v celostnem poznavanju materiala, s katerim delamo.

Prvi od treh projektov EPK v Parku Pečno

Besedilo: Iva Sivec, foto: Primož Kožuh

Valovila, očem nevidna, v valove ovita slutnja

Mrzla je zima v Parku Pečno. Golo je drevje, globoka je tišina. Še dobro, da je Primož v veliki železni posodi zakuril ogenj, da smo si obiskovalci tistega hladnega januarskega podvečera lahko grela premrle ude. Valovila, valovna vila, vila valov, je prišla v goste in bo tam tudi ostala. Tretja je prišla v valove ovita slutnja. Frotava, navihana, nestanovitna, očem nevidna, jo opiše njena avtorica Orjana Velikonja Grbac. A najprej je zapihal zahodni veter in od nekod prignal oblak.

Razigran bel oblak, tak, kakršnega rišejo otroci. Oblakoder. Mesto blizu Vetrnika, ki je prišel prvi, mu je bilo všeč. Tu v Parku Pečno bodo ostali. Vsi trije, Vetrnik, Oblakoder in Valovila. Dokler jim plašč ne bo postal pretežak. Takrat ga bodo slekli in vrnili materi Zemlji, od koder so prišli. Iz akacije z latinskim imenom *Robinia pseudoacacia*, trdoživnega drevesa, ki so ga bili spodnesli vetrovi in neurja, in je v rokah Orjane, Lijane, Primoža in njihovih pomočnikov dobilo priložnost za novo življenje. Valovila povezuje Vetrnik in Oblakoder tudi s povsem uporabno noto, predvsem pa je treba

omeniti dragoceno druženje in sodelovanje posameznikov pri njihovi izdelavi in postavitvi, poudari Gregor Maver, ki je povezoval program. Objekt Valovila je 17 dobrovoljcev ustvarjalo 14 dni in tako v projekt vneslo tudi socialno plat pripadnosti, sodelovanja in soustvarjanja.

Land art se z udomačeno tujko imenuje umetnost, ki je ustvarjena neposredno v pokrajini z uporabo naravnih materialov. V primeru Valovile, nastale na pobudo skrbnikov Parka Pečno, je to 40 metrov razžaganih akacijevih hlodov, zloženih v valovite palisade, ograje, po-

Valovila v čarobnem gozdu

Lahko pa se samo usedeš in pobožáš les ter uživaš v njegovi toplini.

dobne zidu, znane že v prazgodovini za zaščito svetišč pred pogledi nepovabljenih, v kmečkem okolju pa razširjene na vseh celinah, kjer so pogosto postavljene okoli vasi za zaščito pred divjimi živalmi. V Parku Pečno bodo palisade, ki jih je tam odložila vila valov, Valovila, uporabljene kot namensko primarno sedišče amfiteatra, lahko tudi kot oder, počivališče za sprehajalce, igralo za otroke ali zgolj likovni element. »Osnovna vloga je seveda objekt, kot nekaj postavljenega v prostor, ki ga lahko opazuješ, predvsem pa v tem primeru tudi uporabljaš. Njegov namen je avditorij, ob tem je pa tudi igralo, plezalo, prostor za piknike, prostor za posedanje, lahko pa se usedeš in pobožaš les ter uživaš v njegovi toplini,« doda avtorica objekta, ki je del uradnega programa EPK 2025 ter hkrati zadnji del avtoričine trilogije, s katero je izoblikovala svojstveni prireditveni prostor v parku. Vse tri vizualno zgovorne postavitve, videne skozi kulturno pogojene

okvire, dojemanja in doživljanja, povezuje geslo Naj živi akacija. Z razlogom!

Valovilo je pozdravil kanalski župan Miha Stegel, umetniška svetovalka Evropske prestolnice kulture GO 2025 Neda Rusjan Bric je pred skorajšnjim začetkom uradnega programa povabila obiskovalce, naj si vsakdo od njih od EPK vzame čim več, svoje razmišljanje o Valovili je delil glavni avtoričin asistent, kot ga je sama poimenovala, Dražen Grbac, vtise ob nastajanju objekta pa je ponujala tudi lična publikacija.

V parku bosta v sklopu EPK v letošnjem letu potekala še dva projekta. Gregor Maver bo gledalcem predstavil svojo umetniško intervencijo in situ (poseg, pobudo na kraju samem), režiserka Mojca Madon, ki raziskuje temo doma in prilagajanja novemu okolju, pa je o večno aktualni in nerešeni emigracijski uganki z igralko Anušo Kodelja že

odstrla delček svoje predstave. Kaj je pravzaprav dom – to ni samo vas ali hiša, ampak so lahko tudi kratki trenutki, v katere se nenehno vračaš, pove Borštinkova nagrajenka leta 2023, domačinka Mojca Madon v nekem intervjuju. V naslednjem projektu uradnega programa Evropske prestolnice kulture v Parku Pečno se torej poleti obeta nadaljevanje razmišljanja o izseljenstvu in domu skozi oči Mojce Madon.

Za (oddaljeno) glasbeno kuliso januarskega dogodka je iz Razglednice, male galerije na kolih, ki do spomladanskega enakonočja gosti nekaj del največjega slovenskega mednarodnega festivala sodobne fotografije Kranj Foto Fest, skrbel violinistka Julija Černe, kulinarično mojstrovino s »sukénskimi régutom« je pripravil Dragi Lazovski, in ob taki poslastici, postreženi poleg vile valov, tudi mraz ni več tako »grizel«.

»Dol k reki«

Besedilo: Lijana Jurečič

»Dol k reki« je eden izmed umetniških projektov uradnega programa evropske prestolnice kulture 2025 Nova Gorica/Gorica, ki skozi serijo skulptur pušča trajen umetniški pečat ob Soči, simbolu čezmejnega povezovanja. Ustvarjalci oživljajo krajino, ki postaja kiparska pot. Projekt prepleta dialog med naravo in umetnostjo ter s subtilnimi intervencijami trajno bogati pokrajino v brezmejno zgodbo.

Avtor skulpture v Kanalu je akademski kipar Boštjan Kavčič. Vodilni partner projekta je Zveza Mink Tolmin v sodelovanju s partnerjem iz Italije Associazione ECOPark. Kaj o svojem projektu oz. skulpturi meni avtor, nam je pred odprtjem, skulpturi na pot zaupal:

Boštjan Kavčič
ORG CXXI - Impulz za Sočo
kamen lipica rožasti
340 × 170 × 45 cm
2025

V kamnitih delih nizam črte in šele pred nekaj leti mi je ob pregledni razstavi v Novi Gorici postalo jasno, da te linije bijejo v ritmih Soče. Mladost sem namreč preživel v Tolminu in utrip reke se je ne-

izbrisno vtisnil v moje kosti in kri. To je tista bistra hči planin, ki je kot tek deklet s planine, še preden zastane v jezeru ob Mostu na Soči. Reke so kot žile, ki deželam prinašajo življenje. Jezovi so kot krvni strdki, ki rekam onemogočajo njihov namen. Soča pod jezovi ni več ista, njen pretok je zmanjšan, saj za potrebe hidroelektrarn teče v podzemnih ceveh. Rečni tok je oskrunjen in s tem je dolina prikrajšana za polno življenjsko moč. Že 23 let postavljam kamnite skulpture, ki so zame kot živa bitja - ORGANIZMI. V sklopu

Impulz za Sočo (Foto: Boštjan Kavčič)

evropske prestolnice kulture GO!2025 sem za Kanal ob Soči ustvaril ORGANIZEM CXXI - Impulz za Sočo, ki reki vrača njeno izvorno moč. Skulpturo tvori sinusna forma nešteti srčnih utripov v obliki linij oz. povezav. Postavljena je neposredno ob tok reke s prekrasno veduto slikovitega naselja. Obiskovalce vabim, da v toplejših mesecih leta posedijo ob ali na skulpturi, se zazrejo v Sočo in se pogovorijo z njo. Reka bo vesela naše pozornosti. Veliko nam ima povedati.

Boštjan Kavčič (Foto: Jani Pavlin)

Odprite vrata, odprite duri umetnosti in kulturi!

10. Kavč festival v Lukčevi hiši na Kambreškem

Besedilo in foto: Manca Vinazza in Lijana Jurečič

Prasketanje ognja, ki ga je Jožica Strgar zanetila na domačem ognjišču, je ob vstopu v Lukčevo hišo vabilo goste od vsepovsod. Polna hiša je ob domačih dobrotah in odličnem vzdušju bila pripravljena na glasbeno popotovanje v neznanu. Tesno smo drug ob drugem prisluhnili Tory story z Niko Zore, duetu, ki ga predstavljata Jure Tori na harmoniki

in Nika Zore na vokalu in ukuleli. Gre za avtorsko glasbo in odpeto poezijo Rudija Medveda iz knjige Okruški večera, preplet ljubezenske in satirične poezije. Čudovita glasba, ki nas je navdala s toplino in zadovoljstvom, je pričarala nepozaben večer.

Zahvaljujoč gostiteljici Jožici Strgar smo

10. Kavč festival gostili prvič v naši občini. Festival subkulture je potekal po celotni Sloveniji in v tujini med 27. januarjem in 2. februarjem 2025 v organizaciji KD Matita, Hiša otrok in umetnosti, MCLU Koper in KUD Plavajoči grad. Prihodnje leto poskusite tudi vi in odprite vrata, da kulturno popotovanje doseže tudi vas!

Plesna produkcija KLUBA L'UNITI – Abba Mania očarala občinstvo v Kulturnem domu Deskle

Besedilo: Tanja Simčič Makuc, foto: Damijan Simčič

V soboto, 22. decembra 2024, je Kulturni dom Deskle gostil izjemno plesno produkcijo Abba Mania, ki je že vnaprej obljubljala nepozaben večer. Dvorana je bila žal premajhna, da bi sprejela vse, ki so si želeli ogledati to edinstveno prireditev. Na oder je stopilo 135 plesalcev, ki so popolnoma očarali prisotno občinstvo.

Plesna produkcija nas je popeljala v čudovita osemdeseta leta, s kostumi, scenografijo, svetlobnimi efekti in koreografijami, ki so bili preprosto izjemni. Obiskovalci so si lahko ogledali kar 19 različnih plesnih točk, ki so zajemale širok spekter plesnih stilov – od hip hopa do orientalskih plesov. Še posebej zani-

mivo je bilo videti, kako so breakerji in orientalske plesalke odplesali na ritme legendarne skupine Abba. Ob tem so se v produkciji izkazali tudi najmlajši plesalci, osnovnošolci, ki so skupaj z mamicami v hip hop ritmih navdušili vse prisotne, pa orientalko, starejšo od 30, ki so s simpatično točko nasmejale občinstvo. Plesali so vsi – začetniki, tekmovalci in trenerji, ki so skupaj ustvarili pravo plesno čarovnijo. Gostili smo tudi goste iz Hrvaške, plesno skupino Scorpio team pod vodstvom Tonija Vrdoljalka, ki so odplesali na pesem Knowing Me, Knowing You, in kvartet Qartos, ki se je predstavil z odlično priredbo pesmi Waterloo.

Zadnja točka produkcije pa je pustila poseben pečat v srcih vseh, ki so si ogledali predstavo. Ko so na odru zasvetili otroci z belimi baloni, je solza v očeh marsikaterega obiskovalca postala neizogibna. Ob spremljavi pesmi I Have a Dream je 135 plesalcev v belih oblačilih izžarevalo upanje in sanje. Ta čudovita točka je bila posvečena predvsem otrokom, ki so prestali težke življenjske preizkušnje, ter vsem, ki verjamejo v moč sanj.

Ponosni smo, da imamo v našem klubu osemletno junakinjo 3. nadstropja in deklico iz sirotišnice v Sierre Leone, ki je v Sloveniji našla svoj dom, prav oni dve sta spustili balon visoko v zrak in s tem simbolizirali ljubezen in upanje.

Produkcija Abba Mania je bila tako uspešna, da smo že prejeli ponudbo za gostovanje te predstave v občinah Miren Kostanjevica in Tolmin. Kljub veliki želji gledalcev se za zdaj nismo odločili za to, saj nas čakajo tudi številna tekmovanja, na katera se moramo temeljito pripraviti, puščamo pa to možnost odprto.

V našem plesnem klubu smo izjemno ponosni na vse naše plesalce, ki so vložili toliko truda in strasti v to produkcijo. Verjamemo, da smo z Abba Manio ustvarili nekaj res posebnega, kar bo še dolgo ostalo v spominu vseh, ki so bili del tega nepozabnega večera, ob tem pa se zahvaljujemo vsem pokroviteljem

priditve, Občini Kanal ob Soči in gospodu županu za vse pohvalne in spodbudne besede, Zoso foto (Damijanu Simčiču), Cimet studiu (Roku Pericu), Aldi Mohorčič, podjetju Apia Šempeter pri Gorici in Nežki Levpušček. Hvala tudi vsem, ki ste prispevali k srečelovu.

Božično-novoletni koncert Pihalnega orkestra Salonit Anhovo

Besedilo in foto: Pihalni orkester Salonit Anhovo

Na praznično soboto, 21. decembra, smo se godbeniki po enem letu ponovno zbrali pred polno dvorano Kulturnega doma Deskle. Tokrat smo praznični čas preživeli v družbi odlične domače publike in simpatične gostje **Tanje Srednik**.

Že takoj po prvi skladbi je bilo poslušalcem jasno, da je in bo letošnja orkestrska sezona polna sprememb. Prva, ki smo jo uradno na koncertnem odru predstavili decembra, je sprememba za dirigentsko paličico, saj jo je prvič v zgodovini orkestra prijela mlada glasbenica – **Ana Souza Leban**. Kot je povezovalac strnil našo prvo polovico sezone, je bila jesen polna spoznavanj z njene strani članov in dela orkestra, z naše strani pa, kako je, če predstavnica nežnejšega spola obleče dirigentske hlače. Glede na odzive publike med koncertom in po njem, pa tudi odzive godbenikov, so hlače »kot ulite«. Sproščena energija se je čutila čez celot-

no nit koncerta, ki se je začela nekoliko mirneje v škotskem višavju ter s praznovanjem glasbe, nato pa se je preselila v kletne prostore francoske operne hiše, kjer prebiva skrivnosten glasbeni genij – fantom – ter nadaljevala v predbožično nočno moro. Ta se je hitro končala, ko je zasvetila rumena barva skupine Coldplay ter so se zaslišali zvončki božičnega venčka. In kot bi mignil, je bil čas, da se nam je na odru pridružila pevka Tanja Srednik, ki je ob spremljavi orkestra odpela tri slovenske božične, decembrske pesmi. Nazadnje je sledila še vsem znana skladba Mi smo svet. Da se poslušalci ne bi zasedeli na sedežih v dvorani, se je za bis spodobilo zaigrati Radetzkyjevo koračnico, kjer je dvorana po navodilih dirigentke zaploskala vsem znane ritme novoletnega marša.

Orkester je v zadnjih dneh prejšnjega leta nastopil še v Kanalu, in sicer v so-

boto, 28. decembra, na Prazničnem decembru v Kanalu ter v ponedeljek, 30. decembra, na novoletnem druženju v Desklah.

Po največjem dogodku prvega dela sezone smo se godbeniki z najbližjimi podružili na božično novoletni večerji, kjer smo z načrti že gledali krepko v drugo polovico sezone. Poleg vsakoletne prvomajske budnice nas čaka že jubilejna **20. obletnica Mednarodnega srečanja pihalnih orkestrów Muzikafest** ter letni koncert, na katerem bodo razkrite vse preostale spremembe našega orkestra. Vas zanima, katere so? Bodite pozorni na objave na družbenih omrežjih oziroma oglasnih deskah ali pa nas preprosto obiščite na naslednjem nastopu.

Godbeniški pozdrav!

Letošnja gostja je bila Tanja Srednik.

Praznično soboto smo preživeli z glasbo.

57. Teden kulture v Desklah

Besedilo: Danila Schilling

Kulturno društvo Svoboda Deskle s Tedom kulture in z vsemi svojimi dejavnostmi na kulturnem področju razvija vrednote kulture in odnos do nje. V okviru Tedna kulture obeležujemo tudi slovenski kulturni praznik v spomin na največjega slovenskega pesnika Franceta

Prešerna, ki je s svojimi pesmimi pustil svojemu narodu najdragocenejšo dediščino.

Februarja letos se je zgodil že 57. Teden kulture po vrsti in v njem je lahko vsak obiskovalec prireditev našel kaj za

svojo dušo, saj se je zvrstil niz različnih dogodkov. V počastitev slovenskega kulturnega praznika smo 1. februarja odprli razstavo likovnih del Likovne skupine Svetloba Deskle z naslovom Čustva. Glasbeno sta prireditev popestrili Meta Pirih na klarinetu in Zala Žabjek na sa-

ksofonu. Po odprtju razstave smo si lahko ogledali gledališko predstavo Vse zastonj! Vse zastonj! v izvedbi Prešernovega gledališča Kranj.

Na predvečer kulturnega praznika je podžupanja Barbara Fajdiga Perše nagovorila obiskovalce in jim v imenu občine čestitala ob kulturnem prazniku, večer

Manca Izmajlova (Foto: Daniela Löhm)

Odprtje razstave (Foto: arhiv Likovne skupine Svetloba Deskle)

Razstava (Foto: arhiv KD Svoboda Deskle)

Razstava (Foto: arhiv KD Svoboda Deskle)

Slikarski izlet v Gorico (IT)

Enkratno srečanje z umetnostjo

Besedilo: Vanda Colja, foto: arhiv Likovne skupine Svetloba Deskle

Po zaključku zimske sezone so slikarji Likovne skupine Svetloba Deskle ustvarjali slike za tradicionalno februarско razstavo v Kulturnem domu Deskle. Naslovili so jo Čustva. Z odprtjem 1. februarja so se vključili v program 57. Tedna kulture, ki ga vsako leto organizira Kul-

turno društvo Svoboda Deskle.

Medtem jih je razveselila novica, da je bila slika Mirele Maver z naslovom Maslena pravljica v svetu akvarela izbrana za razstavo v Bologni, kjer bo sodelovalo 80 držav z 2000 akvareli. Iz Slovenije bo

V soboto, 15. februarja, pa je Sam Sebastian s svojimi številnimi »kosmatimi, puhastimi in pernatimi« prijatelji izdelal novo in zelo posebno ventrilokvistično-čarodejsko predstavo *Supertalenti*, namenjeno najmlajšim in njihovim spremljevalcem.

na razstavi 15 akvarelov. Aktivna članica Svetlobe Mirela Maver se je pridružila članom Platforme, ki vpisuje akvareliste po vsem svetu, kar pomeni, da je postala del Mednarodne skupnosti akvarelistov.

Po uspešno izvedeni in obiskani razsta-

vi v Stekleni dvorani v času največjega slovenskega kulturnega praznika - Prešernovega dne - so si privoščili slikarski izlet v sosednjo Gorico, ki pod naslovom GO 2025 gosti serijo dogodkov. Te spodbuja deželna Furlanija Julijska krajina ob razglasitvi Nove Gorice in Gorice za evropsko prestolnico kulture.

Z navdušenjem so obiskali palačo Attems Patzenstein Gorica, ki v skoraj 300 let starih prostorih v rokokojskem slogu na ogromnih površinah prikazuje 180 umetnin Andyja Warhola z naslovom Beyond Borders (Onkraj meja). Vstopili so v neslutni svet razsežnosti domišljije z umetnostjo. Projekt osvetljuje pot enega največjih protagonistov pop arta in javnost popelje v osrčje kulturne in umetniške revolucije, ki jo je lahko utelil Warhol.

Slikarje Svetlobe je februarja očarala razstava v palači Attems Parzenstein Gorizia, ki v starih prostorih prikazuje 180 umetnin Andyja Warhola z naslovom Beyond Borders (Onkraj meja).

Polni nepričakovanih vtisov so se odpeljali do Kulturnega centra Lojze Bratuž, kjer so si v družbi organizatorke Danieele Klanjšček ogledali prostore doma z razstavo Umetniki v dialogu za GO! 2025 (Artisti in dialogo per GO! 25). Skupinsko razstavo, organizirano v poklon evropski prestolnici kulture 2025, so naslovili Odtenki meje (Sfumature di confine).

Slikarski izlet so zaokrožili s pestro razpravo o slikarskih temah preživelega četrtka ob okusni hrani in pijači, medtem ko jih je v ozadju grelo februarско sonce, ki se je trgoma spuščalo vedno nižje v Jadransko morje ter jim za zaključek čudovitega dne pričaralo še barvit zimski sončni zahod.

Akvarel Mirele Maver z naslovom Maslena pravljica je že v Bologni, kjer bo razstavljena med 2000 umetniki iz 80 držav sveta.

Obiskali so tudi Kulturni center Lojze Bratuž v Gorici, kjer jih je organizatorka Daniela Klanjšček popeljala skozi prostore doma z razstavo Umetniki v dialogu za GO! 2025 (Artisti in dialogo per GO! 25).

Revija pevskih zborov Goriške 2025

Besedilo: Ingrid Kodolja, foto: Foto atelje Pavšič Zavadlav

Zadnji konec tedna v januarju je za večino pevskih zborov in vokalnih sestavov na Goriškem rezerviran za tradicionalno predstavitev na Reviji pevskih zborov Goriške v Desklah. Da ima zborovsko petje na širšem goriškem prostoru močno tradicijo, dokazuje tudi letošnja udeležba približno 500 pevk in pevcev na reviji. V kulturnem domu smo v treh dneh lahko prisluhnili 27 zborom in vokalnim

sestavom, ki so nas z izbranimi in raznovrstnimi programi popeljali v svet zborovske glasbe. Slišali smo pisano paletu slovenskih umetnih in ljudskih pesmi, skladb iz svetovne zakladnice zborovske glasbe, programi nastopajočih so vsebovali tako profano kot sakralno zborovsko literaturo. Revija je pokazala tudi generacijsko zelo pisano sliko pevcev in pestrost sestavov.

Revijo je v umetniško-strokovnem pogledu spremljala poznavalka področja zborovske glasbe, pedagoginja in operna pevka Martina Burger, ki je strokovno ovrednotila pevski vtis vsakega zbora posebej in ga posredovala vodjam zborov na strokovnem posvetu neposredno po zaključku revije. Svoje mnenje o tridnevni reviji je strnila z besedami: »V Desklah je tri večere potekala zborovska

revija v odlični organizaciji JSKD Nova Gorica, kjer sem kot strokovna ocenjevalka pridodala svoj del res dobri celoti. Zbori so na vsakem nastopu prikazali pester in raznovrsten program, kar je občinstvo resnično navdušilo. Veseli me, da mnogi zbori in vokalne skupine dosegajo visoko pevsko raven, prihajajo nove zasedbe, kar potrjuje, da zborovska kultura v naši skupnosti raste. Opažam pa tudi, da zbori čedalje pogosteje posegajo po lahkotnejšem repertoarju, kar je sicer hvaležna izbira, pa vendar priporočam, da se upoštevajo smernice, ki jih podaja JSKD, saj to zagotavlja kakovost in uravnoteženost izvedbe, ki tako bogati zborovsko tradicijo. Pogrešamo tudi več mladih zasedb in

pomladitve v zborih. Vključevanje novih generacij je nujno za ohranitev vitalnosti in raznovrstnosti zborovske scene. Nova generacija mladih pevcev pa je ključna za prihodnost te lepe umetnosti.«

Tako množičen dogodek, kot je Revija pevskih zborov Goriške, je vedno tudi velik organizacijski zalogaj, ki pa ga organizator Območna izpostava Javnega sklada za kulturne dejavnosti Nova Gorica s pomočjo lokalne skupnosti, Kulturnega društva Svoboda Deskle, Osnovne šole Deskle in Občine Kanal ob Soči vsako leto znova pretvori v »pravi praznik petja«.

»Naše življenje je pesem, ki jo prepevamo dan za dnem«

Besedilo: Alenka Jug, foto: arhiv MePZ Jože Srebrnič

MePZ Jože Srebrnič že vrsto let povezuje in bogati skupnost kanalske občine. S sodelovanjem na lokalnih kulturnih prireditvah ter ob raznih drugih priložnostih zbor povezuje krajanje in spodbuja kulturno življenje v regiji. Njihovi nastopi in koncerti niso zgolj glasbeni dogodki, temveč priložnosti za druženje in ohranjanje identitete kraja in Občine Kanal. Zbor z veseljem sodeluje z drugimi pevskimi in glasbenimi zasedbami, kar prispeva k bogatjenju širše kulturne pokrajine.

Poleg glasbenih dejavnosti se MePZ Jože Srebrnič iz Deskel udeležuje tudi številnih družabnih dogodkov in izletov. Ko se družijo in ustvarjajo nova skupna doživetja, se med njimi krepijo vezi, kar se čuti tudi v njihovi enotnosti in energiji na odru.

Drugo soboto v novembru je zbor nastopil v tolminskem Kinogledališču kot gost na koncertu Vokalne skupine Gadičke iz Poljubinja. Tu so se tako gostiteljice kot tudi gosti predstavili z domačimi in tu-

jimi popevkami oz. njihovimi priredbami. To je drugo sodelovanje omenjenih zborov, saj so dekleta spomladi gostovala na koncertu deskljanskega zbora.

Čisto nova izkušnja pa je za zbor bila prijava na tematsko tekmovanje Sozvočenja 2024, kamor so se uspešno uvrstili kot edini zbor z Goriškega. Sozvočenje za primorsko regijo je potekalo 22. novembra 2024 v Kulturnem domu Deskle. Tu so se predstavili s programom Krog življenja, ki ga je s skrbno izbiro skladb

in aranžmaje oblikovala zborovodkinja Minka Markič. Za čarobne spremljave na klavirju je poskrbela Mirjam Furlan, Boštjan Simčič pa je s svojo recitacijo dodal globino in čustva celotni zgodbi. S programom so želeli ujeti življenjske cikle, povezane v neskončen krog. Da so bili koncept programa in njegove skladbe za poslušalce razumljivejši, je z obrazložitvijo poskrbela Alenka Jug:

Naše življenje je pesem, ki jo prepevamo dan za dnem. Nikoli se ne konča, saj vsak njen začetek v sebi nosi skrivnostni utrip nekega novega verza. Prvi takt je kot rojstvo. Takrat se v mehki mesečini rodi prva ljubezen in lahko slišimo nežne, tihe, komaj zaznavne note in melodije, ki še iščejo svoj pravi smisel, ne vedoč, kam jih bo zapeljala neusmiljena usoda življenja. Pesem življenja se nato krepi, raste, sega višje in dlje, postaja hitrejša in močnejša. Nežna melodija nenadoma preide v ritem, ki ga vodi radostno bitje srca. Poroka je tisti trenutek, ko dva glasova postane-

Uvodni nastop sezone v Desklah

Pevci na Krasu

ta en sam, kot se v pesmi združijo roke in uskladijo koraki in ritem hrepenečega srca postane prelepa simfonija dveh. Ljubezen postane moč, ki kot reka teče skozi čas, preplavlja vsak trenutek in vsako misel. Sreča se širi vsepovsod in nosi spomin na korake, ki so se združili v eno skupno pot. A pesem se v nekem trenutku nenadoma konča, preide v tišino, zamre in obmolkne, ostaneta le njen odmev in lep spomin nanjo. Podobno pride konec tudi v življenju. A nikdar zares. Smrt ne prinaša vedno teže slovesa. Kar se zdi kot slovo, je le prehod v tišino. Včasih je to le zadnji verz pesmi, ki ga prav po tiho, po prstih odnesejo v večnost. Zven počasi utihne, a ostaja med nami, v zraku, v srcu. In ko se ena pesem konča, se začne nova. Življenje teče naprej kot neskončna melodija, ki nežno, skoraj neopazno kroži med nami in povezuje rojstva in slovese – iz prvega nežnega diha v tiho slovo, vse je del ene same pesmi, ki jo svet prepeva, znova in znova.

Ta nastop je bil vrhunec letošnjih priprav zbora in pomembna priložnost, da pokažejo svoj glasbeni napredek in umeetniški izraz, kar jim je tudi uspelo, saj je bil strokovni spremljevalec Ambrož Čopi z nastopom in izvedbo zadovoljen in je MePZ Jože Srebrnič Deskle podelil nagrado za zanimivo sestavo, obrazložitve in izvedbo programa.

Dva dni kasneje je zbor v nedeljo prvič nastopil še na Cecilijanki 2024 - 65. reviji goriških pevskih zborov v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici. Tu so imeli pevci novo priložnost, da se predstavijo širšemu občinstvu in izmenjajo glasbene izkušnje z drugimi sodelujočimi zbori. Pevski zbor Jože Srebrnič iz Deskel je več kot le skupina pevcev – je srce in glas kraja, ki s svojo glasbo povezuje različne generacije in prinaša svežino med ljudi, predvsem pa deli in širi dobro voljo.

Gostje na koncertu v Tolminu

Nastop na Sozvočenjih 2024

Stoletnica Bogdana Gabrijelčič

Besedilo: Vanja in Iztok Gabrijelčič, foto: zasebni arhiv

»Saj ne morem verjeti, a je to mogoče?« so bile besede, ki jih je Bogdana Gabrijelčič večkrat ponovila lanskega 7. novembra, na svoj 100. rojstni dan.

»Vaša mama je neverjetna,« pa pogosto slišimo njeni domači. Prav vsakogar namreč očara s svojo svežino, z iskri-
vostjo in občudovanja vrednim spom-
nom. Je prava živa kronika časa pred
drugo svetovno vojno, med njo in po
njej. Sorodnikom, znancem in tudi tis-
tim, ki preučujejo našo preteklost, rada
pripoveduje o dogodkih in ljudeh, ki so
ustvarjali utrip Kanala in okoliških vasi,
prostora, v katerem je preživela vse svoje
življenje.

Bila je prvorojenka v družini, ki sta jo
Anton in Vida Žnidarčič ustvarila v Ajbi,
v hiši, ki je stala na mestu, kjer je danes
jez. S sestrama in bratoma je odrasčala v
času, ki ni bil naklonjen brezskrbni mla-
dosti, saj je bil prežet s strahom, fašistič-
no grožnjo, z nasiljem, s potujčevanjem
in pomanjkanjem. Kot dekle je vedela,
kaj je bilo med vojno treba napraviti za
svobodo slovenskega naroda in ohrani-
tev našega jezika, zato se je priključila
SKOJ-u, postala njegova sekretarka v
Ajbi in z družinskimi člani z materialni-
mi dobrinami in s širjenjem propagan-

dnega gradiva pomagala tistim, ki so se
uprli okupatorju. Večkrat pove, da svoje
mladosti ne bi več živela. So jo pa ned-
vomno ta leta oblikovala v skromno, a
delovno, pokončno in narodnozavedno
osebnost.

Kljub častitljivim letom kritično sprem-
lja dogajanje v današnjem času. Boli jo,
ko sliši, kako s tujimi besedami pačimo
materni jezik; prizadenejo jo novice o
kakršnem koli nasilju in vojni, v kateri so
preprosti ljudje največje žrtve posame-
znikov, ki z orožjem merijo svojo moč,
sami pa izkušeni z vojnimi grozotami
nimajo. Ob novici, da se je začela vojna
v Ukrajini, je začela jokati, saj je dobro
vedela, kakšno trpljenje čaka nedolžne
ljudi. Vedno se postavi na stran tistih, ki
so prepričani, da se težave ne rešujejo z
nasiljem. Zaradi izkušenj s fašizmom in
z nacizmom pa zagovarja vse, ki se doma
in po svetu upirajo taki ali drugačni obli-
ki mračnjastva.

Mama je s svojim pogumom in pozitiv-
nim pogledom želela življenju vedno da-
jati le dobro. K temu spodbuja tudi nas,
svoje najbližje, ki velikokrat slišimo Gre-
gorčičevo misel, da življenje ni praznik,
temveč delaven dan, ter »kar more, to
mož je storiti dolžan«. Opominja pa nas
tudi, da je rana ura zlata ura in naj ne od-
lašamo na jutri, kar lahko storimo danes.
V zadnjih letih ji je opešal vid. Pogre-

Bogdana in vnuk Domen

ša delo na vrtu, za katerega je skrbela
z veliko ljubeznijo, in knjige, ki jih je v
prostem času rada vzela v roke. Nas pa
velikokrat preseneti s kakšno pesmico,
ki jo zna še iz otroštva, ali z mnogimi
Gregorčičevimi verzi, ki se jih je naučila
v mladosti in so ji še danes zelo ljubi.

Veliko ji pomenijo družinske vezi, zato
se trudi, da se ne pretrgajo. Praznovanje
rojstnega dne je bilo tako priložnost, da
je povezala vse svoje sorodnike - Ška-
labonarjeve, Boškarjeve in Prgonove.
Vesela je bila, da so se njenemu vabilu
odzvali vsi povabljeni. Skupaj smo pre-
živeli lep dan ob druženju, pogovorih,
glasbi in slovenski pesmi, ki ji vedno
rada prisluhne. Praznovanje sta ob pev-
cih popestrila mlada harmonikarja Jani

Bogdana Gabrijelčič

Skupinska fotografija s praznovanja stoletnice

in Matija, ki je držal obljubo, dano na praznovanju 95. rojstnega dne. Najbolj pa jo je presenetila pravnikinja Zarja, ki ji je tudi zaigrala na harmoniko, to je bil njen prvi nastop, saj se je septembra šele začela učiti igrati na ta inštrument.

Ob prazniku se je razveselila čestitk sorodnikov, sosedov in prijateljev. S svojim

obiskom so jo počastili tudi predsednika in člani Društva upokojencev Kanal in Krajevne organizacije Združenja borcev za vrednote NOB Kanal. Za ohranjanje zgodovinskega spomina na narodnoosvobodilno borbo Slovenije ji je ob jubileju Združenje borcev za vrednote NOB Nova Gorica podelilo zlato plaketo Jančka Premrla - Vojka.

Mamina mladostna leta niso bila posuta s cvetjem, zato ji toliko bolj iz srca želimo, da naj jo čas bogato obdaru z lepimi trenutki v družbi vseh, ki jih ima rada, posebej s pravnikinjo Zarjo, Tineto in Julijo.

Častitljivih 95 let Jožice Dolenc

Besedilo: Klelija Dolenc, foto: Darko Colja

Jožica Dolenc, rojena 14. marca 1930 v vasi Morsko, je pred dnevi obeležila svojo 95. letnico. Njen oče Jožef Vuga in mama Kristina Žnidarčič iz Ukanja sta bila skromna, poštena, a zavedna. V takem duhu sta tudi vzgajala svoje hčere, od petih so še tri žive: najstarejša Marija jih bo letos dopolnila 97, mlajša Anica 93, Jožica s svojimi 95 pa je med njima.

V mladih letih se je Jožica, zaradi moževe službe, skupaj z družino večkrat selila, leta 1957 pa se je, skupaj z možem in otrokoma, vrnila v Kanal, kjer živi še danes. Tu sta si z možem Antonom kupila hišo in jo obnovila. V zakonu sta se jima rodila sin Branko in hčerka Vanda. Jožičina prva zaposlitev je bila v podjetju »Žica«, na mestu sedanjega marketa,

kjer je v galvani izdelovala žičnate košare. Nekaj časa je delala pri firmi Slovenija sadje, nazadnje pa se je zaposlila v tovarni Salonit Anhovo, v oddelku izdelave plošč.

Vselej je rada šivala in pletla. Skrbela je najprej za svoja otroka, kasneje za štiri vnukinje, v zrelih letih pa jo razveseljuje še pet pravnukinj in dva pravnuka. Dneve preživi ob kvačkanju klobučkov, ki jih rada podeli vsakemu, ki pride na obisk. Pa tudi zlaganje verzov ji gre še vedno dobro od rok. Nikdar se ne dolgočasi. Če ji zmanjka prediva, vzame v roke mini klaviaturo in kot samouk zaigra nanjo različne melodije, od starih ljudskih, narodnih, partizanskih do popevk. Svoj 95. rojstni dan je praznovala v krogu svoje

Jožica s hčerko Vando in sinom Brankom

družine, v kateri se počuti varno in srečno. Vsi skupaj ji želimo še mnogo zdravih let.

Iskrena hvala Društvu upokojencev Kanal za izkazano pozornost.

Člani Društva upokojencev Kanal praznujejo častitljive jubileje

Besedilo: Sonja Kralj, foto: zasebni arhiv

Spoštovani slavljenici!
Vse najboljše, še veliko zdravih in sreč-

nih let vam želimo. Enako voščimo gospe Jožici Dolenc za 95. rojstni dan.

Upravni odbor DU Kanal in člani društva

Alojz Mišič, 90 let

Silvester Jakopič, 90 let

Marta Pirih, 90 let

Tradicionalno srečanje jubilentov

Besedilo: Franc Komac, foto: Bruno Bizjak

Dne 6. decembra 2024 smo v okrepčevalnici »Na cesti« v Desklah pripravili tradicionalno srečanje jubilentov. Letos je bilo še posebno veselo, saj sta se nam, poleg parov, ki so obeležili 50. in 60. letnico poroke, ter tistih, ki so dopolnili 80, 85, 90 let življenja, pridružili še dve članici, prva je obeležila 95-, druga pa 100-letnico življenja. Vsi jubilanti so

prejeli darilce, tisti, ki so obeležili zlato poroko, pa še čipke, za 60-letnico poroke pa akvarele, oboje delo naših članic, za kar se jim iskreno zahvaljujemo. Na srečanju je župan Občine Kanal ob Soči Miha Stegel izročil zunanji defibrilator, ki nas bo spremljal na vseh srečanjih, izletih, dopustovanjih. Upamo, da nam ga ne bo treba uporabiti, če pa že, pa naj

odigra svojo vlogo. Hvala. Na srečanju nas je obiskal tudi Miklavž, ki je imel za vsakega nekaj, tudi za predsednika z darilcem in šibo, ki je za spomin ali opomin, kdo bi vedel. Srečanje smo zaključili ob rezanju pršuta, druženju in ob plesu. Hvala vsem, ki ste bili del te prelepe zgodbe.

Jubilanti, zlatoporočenci in bisernoporočenci

Naši jubilanti so z veseljem pozirali fotografu. Se vam zdi, da je med njimi kdo, ki je obeležil že 100-letnico?

Pravljični december s pravljico Rdeče sani in plesno skupino Tince

Besedilo: Marja Dolhar Batistič, foto: Barbara Markič Gerbec

V prazničnem decembrskem času smo na pravljичni urici Krajevne knjižnice Deskle doživeli prav poseben večer s plesom, pravljico in skupnim druženjem.

Na odru Kulturnega doma Deskle so veličastne rdeče sani, last Andraža Fileja, združile otroke, knjižničarke, člane Kulturnega društva Svoboda, plesno skupino Tince ter starejše, ki so poskrbeli za sladko presenečenje. Dogodek so odprle plesalke Tince s plesno točko Zemlja pleše, ki je vse prisotne navdušil.

V ospredju večera so bile prav rdeče sani, simbol praznične čarobnosti, ki so nas popeljale v pravljичno vzdušje.

Obiskovalci so z iskricami v očeh spremljali dogajanje na odru, kjer so zasijali v glavni vlogi Marta Bitežnik, povezovalka Marja Dolhar Batistič in drugi

nastopajoči: Gorazd Batistič, Daša Medvešek, Marko Maffi, Karmen Paravan in otroci OŠ Deskle: Zala Gerbec, Brina in Ažbe Trampuž, Nina Mugerli, Ratko Ilinič in Pia Panjtar, ki so z izvrstnimi vlogami obogatili pripoved.

Gibi elegantnih plesalk v Božičkovi opravi na melodijo Greva na lučke, lučke ... so za zaključek pričarali pravo pravljичno kuliso in navdušenje med gledalci.

Piko na i je večeru dodala Danila Schilling, ki je skupaj z otroki odštevala do prižiga prazničnih lučk in zaželela vse dobro v letu 2025.

Za pričarano sceno gre zahvala Gorazdu, ki je izdelal tudi rekvizite iz podarjenega kartona Kartonaže Munih Kanal. Da je vse skupaj na odru zažarelo v popolnem soju luči in zvoka, sta poskrbela Marko Maffi in Mark Mavrič.

Udeleženci dogodka, starši in stari starši otrok, so nas presenetili z dobrotami, ki so jih pripravili z ljubeznijo – napekli so domače piškote in drugo praznično pe-

civo, s katerimi so postregli zbrane. Njihove sladkarije so združile generacije, saj ni lepšega kot večer zaključiti s prijetno toplino in občutkom povezanosti.

Večer **Rdeče sani** je bil več kot le dogodek – bil je poklon skupnosti, sodelovanju in prazničnemu duhu. Pravljíčarka,

knjižničarke, kulturniki, plesalci, otroci in starejši so ustvarili nepozaben spomin, ki bo še dolgo odzvanjal v srcih vseh, ki so bili del te pravljíčne zgodbe.

Iskrena hvala vsem, ki ste prispevali k nepozabnemu doživetju! Hvala tudi Občini Kanal za finančno podporo.

Jelenčku Mirku smo pomagali prižgati praznične lučke

Besedilo: Danila Schilling, foto: Andraž Filej

V Desklah je 27. december tisti dan, ko je dvorana kulturnega doma rezervirana za otroke in njihove spremljevalce. Tudi letos se organizatorji iz Kulturnega društva Svoboda Deskle niso izneverili tradiciji in ob 17. uri na široko odprli vrata kulturnega doma.

Na odru jih je pričakal jelenček Mirko, ki je vse leto čakal, da se bodo zaslíšali zvončki, da bodo zažarele lučke na veliki županovi smreki in da bo zadišalo po cimetovih piškotih. Mirko je kmalu ugotovil, da je v njihovi ulici nekaj hudo narobe, da ne sliši zvončkov, ne žarijo lučke, ne diši ... Vsi v dvorani smo Mirku pomagali, da se je okrasila županova smreka, rešila zagata z negorečimi lučkami in da je iz kuhinje gospe Kovačeve zadišalo po cimetu. Skupaj smo priklicali Dedka Mraza, ta je v velikem košu prinesel da-

mila in še fotografiral se je z vsakim otrokom posebej.

Hvala gledališču KU-KUC za navdušujočo, toplo in poučno predstavo in Občini Kanal ob Soči za finančno podporo.

Dedek Mraz je prišel »na vas«

Besedilo in foto: Barbara Markič Gerbec

Tik pred božično-novoletnimi prazniki je Gorenje Deskle obiskal Dedek Mraz. Prišel je »na vas«, kjer ga je nestrpno pričakovalo skoraj 20 otrok iz Gorenjih De-

skel in ga priklicalo s pesmicami. Vsakega od otrok je pozdravil in ga razveselil s simbolnim darilom.

Ob tem gre zahvala Jožetu Valentinčiču - Šmonču in podjetju Alpacem, ki sta z darili razveselila najmlajše.

Zimovanje tabornikov

Besedilo: Sofia in Ela, foto: arhiv roda Odporne želve

Taborniki smo 8. in 9. februarja 2025 preživeli nepozabno zimovanje, polno učenja, druženja in pustolovščin.

V soboto smo vsi nestrpno čakali na prihod otrok. Ko so prispeli, smo najmlajše člane, MČ-je, razdelili v tri skupinice, kjer so pridobivali nova taborniška znanja. Medtem so GG-ji ves vikend opravljali naloge, potrebne za usvojitev svoje veščine. Po okusnem kosilu nas je obiskal lovec, ki je MČ-jem predstavil gozdne živali in njihove stopinje. Vrhunec dneva je bila slavnostna podelitev rutk, kjer so podelili tudi tri vijolične

rutke. Dan smo zaključili s sproščenim večerom ob igri Activity, kjer smeha ni manjkalo.

V nedeljo so se MČ-ji preizkusili v orientaciji po igrišču, kar je bil odličen zaključek pestrega in zabavnega zimovanja, GG-ji pa so zaključili z opravljanjem veččin. Po kosilu se je zimovanje končalo in vsi smo domov odnesli nova znanja in lep spomin na naše druženje.

Delavnica okraskov

Besedilo in foto: Maja Kodolja Cencič

Taborniki roda Odporne želve smo v soboto, 14. decembra, obiskali Klub keramikov Kanal, kjer so nam prijazni mentorji v svoji delavnici pokazali postopek izdelave okraskov iz gline in seveda otrokom pomagali okraske tudi narediti. Ogledali smo si tudi prekrasno razstavo v galeriji. Otroci so bili zelo navdušeni nad novim znanjem, še bolj pa, ko so čez teden dni dobili okraske, ki so se sušili v peči, in so jih za praznike lahko dali na smrečice.

V Bodrežu se lahko pohvalimo s 100-letno tradicijo

Besedilo in foto: Neža Rutar

Na božični večer, ko iz naših domov zadiši po praznični potoci in se družine zberejo pri skupni večerji, v Bodrežu

odmevajo po hišah božične pesmi iz ust otrok. Že več kot 100 let hodijo otroci od vrat do vrat, od jaslic do jaslic, in pojejo.

Tako je bilo tudi lani. Ob tej priložnosti smo povprašali najstarejše Bodrežane, koliko let že traja ta običaj. Od vseh smo dobili enak odgovor: »Ooo, odkar se spomnim.« Iz tega lahko sklepamo, da je to že več kot 100-letna tradicija, ki, kot nam je znano, poteka samo v naši vasi.

Starši sedaj učimo otroke tega prelepega običaja, da se bodo nekoč, tako kot sedaj mi, spominjali božičnih večerov po tem, kako so tekali po vasi, prepevali Sveto noč, Glej zvezdice Božje in Tam stoji pa hlevček ter si na koncu razdelili ogromno sladkarij.

Najlepše pa je, da nas vsi v vasi pričakajo ob jaslicah s toplino v srcih in z lepimi voščili, otroško petje pa poskrbi za pravo božično vzdušje.

Božičnica cerkvenih pevskih zborov

Besedilo: Nadja Berlot Dukšič, foto: Tanja Gabrijelčič

V nedeljo, 5. januarja, je v župnijski cerkvi v Desklah potekala božičnica cerkvenih pevskih zborov kanalskega

okrožja. Zaradi bolezni in odsotnosti pevcev so letošnjo božičnico oblikovali le štirje zbori – otroško-mladinski in

mešani zbor iz Kanala pod vodstvom Petre Čelešnik in spremljavi Mirjam Furlan ter deskljanska otroško-mladin-

ski zbor pod vodstvom Marjane Zidarič in mešani zbor, ki ga vodi Nadja Berlot Dukšič. V dogodek smo vključili tudi kratko predstavitev obnovljenih orgel, pri kateri je Mirjam Furlan zaigrala skladbe, v katerih so do izraza prišli posamezni orgelski registri.

Za zaključek so zbori odpeli še skupne pesmi, vsa cerkev pa se je pridružila pri zadnji – Sveti noči, ki je zaokrožila prijeten pevski popoldan v prazničnem vzdušju.

Praznični december v Kanalu 2024

Besedilo: Klelija Dolenc, foto: Bruno Bizjak

Že skoraj dve desetletji organizira kanalsko turistično društvo v prednovoletnem času prireditve, poimenovane Praznični december v Kanalu. V sodelovanju s številnimi društvi v občini pripravijo marljive članice in člani društva program, ki je namenjen tako odraslim kot otrokom. Brez gledališke predstave v izvedbi gledališča Kolenc in delavnic za otroke, ki so jih uspešno vodile Alenka Velušček in Metoda Tomažič ter članice Likovne skupine Svetloba, tudi tokrat ni šlo. Večere na kanalskem placu so popestrile plesne skupine L'uniti, Tince in Tisti ljudje. Tradicionalno sta gosta večera Pihalni orkester Salonit Anhovo in Športni twirling klub Deskle. Z živo glasbo so prostor pod smreko napolnili mladi kanalski harmonikarji, kanalski kantavtor Aleš Močnik, mladi harmonikar Nejc Vidmar in redni gost kanalskih prireditev harmonikar in pevec Ma-

tej Felicijan. Sobotni večer je s krajšim nastopom obogatila pevka Tatjana Mihelj.

Kanalski lovci so se spet izkazali s tradicionalnim lovskim golažem, članice turističnega društva pa so postregle s sladkimi palačinkami. Seveda ni šlo brez kuhančka in toplega čaja.

Organizatorji vsako leto poskrbijo za kakšno posebej atraktivno točko. Tokrat je bila to skupina Kre.Aktiv s spektakularnimi ognjenimi kreacijami. Obiskovalci so bili navdušeni nad ognjenimi figurami, ki sta jih izvajala nastopajoča.

Posebnost tokratnega prednovoletnega programa sta bila nedeljski nastop Zbora mednarodne operne akademije iz Križa pri Trstu in nastop ruskih študentov, ki ga je organiziral Bojan Perše. Pod vod-

stvom dirigenta Alessandra Švaba so v polni kanalski cerkvi izvedli čudovit popoldanski koncert. Na dogodku se je predstavili tudi zbor Varstveno delovnega centra Nova Gorica.

Seveda je bil za otroke osrednji dogodek tradicionalni prihod Dedka Mraza. Pripotoval je na saneh s pravo konjsko vprego. Spremljale so ga živalce, ki so mu pomagale deliti sladke dobrote.

Tudi tokrat gre zahvala Turističnemu društvu Kanal in številnim nastopajočim iz društev v občini. Ker je za tako obsežno prireditev iz občinske blagajne namenjenih le nekaj sto evrov, gre še posebna zahvala in priznanje vsem, ki žrtvujejo svoj prosti čas za to, da je v Kanalu tudi prednovoletni čas prazničen.

Obiskovalci so se pogreli z golažem, ki so ga pripravili lovci LD Kanal.

Prihod Dedka Mraza je navdušil predvsem najmlajše.

Čarobno prednovoletno deskljansko druženje

Tekst in foto: Turistično društvo Korada Deskle - Anhovo

Bil je 30. december 2024, ko se že vsi počasi poslavljamo od starega in vznemirljivo pričakujemo novo leto, pa smo si vseeno vzeli čas za čarobno prednovoletno druženje v Desklah. Turistično društvo Korada je, skupaj s Krajevno skupnostjo Anhovo - Deskle, povabilo k sodelovanju še druga društva v krajevni skupnosti in skupaj smo pripravili prijeten dogodek, ki se je dogajal pred kulturnim domom in v Medgeneracijskem centru Pri Tinci. Najprej je vzdušje ustvaril Pihalni orkester Salonit Anhovo skupaj z neutrudnimi mažoretkami. Da so nas zasrbele pete, pa sta z božičnimi ritmi poskrbeli plesni skupini Tince in Tisti ljudje. Sledilo je presenečenje večera, raper Tomos, domačin, ki nam je s prijateljem Nejcem odrapal nekaj svojih skladb.

Za naše želodčke so poskrbele lokal-

Tisti ljudje

ne jedi v okviru Štokolofesta. Članice Društva upokojencev Deskle - Anhovo so nam pripravile odlično štokalo, ob katerem smo si kar oblizovali prste. Taborniki roda Odporne želve so skuhalo odlično bograč in nas pogreli s čajem,

predstavniki Turističnega društva Kanal pa so nas presenetili s pravo domačo ocirkovco.

Veseli nas, da se nam je pridružila tudi Osnovna šola Deskle s stojnico, kjer so prodajali svoje izdelke za šolski sklad. Med temi je letos najbolj zanimiv kalendar s starimi fotografijami naših krajev. Bravo!

Hvala vsem nastopajočim in društvom, ki ste se odzvali našemu vabilu. Hvala Danijelu in Maruši, postregla sta nas z odličnim kuhanim vinom in njihovimi dobrimi peninami. Hvala seveda tudi vsem, ki ste se nam na dogodku pridružili.

Pri Tinci

Kanalsko drsalno dogajanje

Besedilo: Nežka Levpušček, foto: arhiv ZTKMŠ Kanal

V začetku decembra je v Kanalu zopet zaživelo ledeno kraljestvo - Drsališče Kanal. Uvod v pestro trimesečno dogajanje so odprli plesalci drsalnega kluba z Bleda ter pevka Nina Sirk - ÄNEN. V zraku je bilo čutiti nestrpnost zvestih lanskoletnih drsalcev ob čakanju na pre-rez traku in prve zavoje po ledeni ploskvi, ob tem pa so navdušeno prepoznali izboljšave drsališča v primerjavi z lansko izvedbo. V želji po zagotovitvi čim boljšega, udobnejšega in varnejšega

doživetja sta bila letos šotor ter ledena površina nekoliko večja, drsalke popolnoma nove, za najmlajše pa je bilo na voljo veliko pripomočkov za pomoč pri drsanju. V veliko zadovoljstvo sta bila obiskovalcem tudi bar »Zvita Lisička«, kjer je bilo poskrbljeno za tople zimske pijače, ter »Lisičkin brlog«, kjer so lahko obiskovalci udobno in v zavetju zaužili, kar so pri lisički kupili. Obratovanje drsališča je bilo zelo dinamično. Uspelo jim je pritegniti veliko obiskovalcev iz

sosednjih občin in celo sosednje Italije. V dopoldanskih urah so ledeno ploskev dobro izkoristili otroci lokalnih osnovnih šol in vrtcev. Za visoko povprečje obiska drsališča v dopoldanskem času pa so poskrbele tudi šole iz sosednjih občin. Na drsališču v Kanalu so se drsalnega športnega dne naužili dijaki novogoriške gimnazije, srednje zdravstvene in ekonomske šole ter otroci z OŠ Most na Soči, OŠ Solkan, OŠ Grgar, iz Zavoda Montessori Nova Gorica in Mladinske-

ga centra Nova Gorica. V treh mesecih obratovanja se je na drsališču zvrstil pester spremljevalni program. Veliko zanimanje je požel tečaj drsanja, ki je bil letos na voljo med decembrskimi in februarskimi počitnicami. Med tečajniki so bili otroci in odrasli, domačini ter tudi obiskovalci iz sosednjih občin. Decembra je otroke na drsališču presenetil Božiček, januarja pa pravljica lika »Edo in medo«, ki sta uprizorila pravljico v živo. Ob sobotnih večerih so ritem drsalcem narekovali razni domači DJ-ji, torkovi in četrtkovi večeri pa so bili rezervirani za treninge lokalnih hokejistov. Vrhunec zimske sezone v Ka-

nalu je seveda sedaj že tradicionalno tekmovanje v curlingu z ekonom lonci. Po lanskoletnem izjemnem zanimanju za to novo športno disciplino je bilo takoj jasno, da bo letošnji dogodek še uspešnejši. Tokrat se je v gran prixu potegovalo deset ekip, novost pa je bilo tudi otroško tekmovanje. Glavnino ekip so sestavljali domačini, v gosteh pa sta bili tudi ekipi iz Občine Nova Gorica ter Goriških brd. Tekmovanje je hudomušne narave in takšni so tudi tekmovalci, ki se na tekmovanje prijavijo z izjemnim smislom za humor pri izbiri imen tekmovalnih ekip in kostumov. V februarju smo imeli čast gostiti pravi hokejski spektakel tek-

movalcev Kluba Bled, ki so s svojimi člani odigrali tekmo in tako preizkusili in potrdili, da je kanalski led res super pripravljn. Drsališče so letos simbolično pregnale pustne šeme. Na zadnji dan se je pustna povorka z več kot 100 pustnimi maskami sprehodila od Kontrade do igrišča. V povorki je bilo opaziti ikonične pustne maske iz Kala nad Kanalom ter Liga, pustne šeme društva Tince iz Deskel ter otroke in mladino od blizu in daleč. Pustna povorka je tako čudovito zaokrožila program drsališča in naznanila konec zime in zaključek drsanja – za letos. Se vidimo decembra 2025!

Curling

Hokej

Pust na drsališču

Pust na drsališču

Pustna povorka po Kanalu

Pustna povorka

Dokumentiranje pustnega dogajanja v Kalu nad Kanalom 2025

Besedilo in foto: Marjeta Malešič, Slovenski etnografski muzej

Letošnji pustni čas se je začel relativno pozno, šele proti koncu februarja oz. v začetku marca. Kustosinje in kustosi Slovenskega etnografskega muzeja smo se tudi letos odpravili na teren, kjer smo spremljali različne pustne skupine in jih dokumentirali. Na povabilo krajanov in Folklorne skupine Kal nad Kanalom sem se udeležila obhoda pustne skupine Kalski pust.

Tako sem se na pustno soboto (1. 3.) podala proti Kalu nad Kanalom in se tam pridružila obhodu Kalskega pusta s svojo družino, ki se je že zgodaj odpravil na svojo pot proti zaselkom Kačja draga, Okroglo, Vrhavč, Ilovica, nato je obiskal še Zabrdno, Koprivišče in Dol. Pustarjev so bili vsi veseli in jih gostoljubno sprejeli, saj naj bi v kraje priklicali pomlad, prinašali dobro letino in odganjali zimo. Tudi tokrat so dobesedno pregnali sive oblake in priklicali toplo pomladansko sonce. Toplo pa so v svoj krog in obhod vključili tudi vse nas, ki smo jih prišli dokumentirati, kar pa je bilo še posebno doživetje. Prav tako smo bili deležni gostoljubja domačinov. Vmes, okrog 14. ure, je v društvenih prostorih župnišča sledilo kosilo, nato pa se je obhod nadaljeval še v Lipicah, Cvetrežu in po samem Kalu.

Skupina šteje 19 likov, dva godca, darove pobira klobason, najstrašnejša pa sta črna grbasta pustovka z brezovo metlo in kožuhovinast pust s kravjimi zvonci in s culo pepela ter šest parov drugih šem. Od »taurišnih« mask so na podlagi zapisov in iz spomina še iz časa pred prvo svetovno vojno leta 2020 skrbno rekonstruirali dve stari maski, to sta »pu'n pu« - »ne teč ne meš«, lik z moško in žensko glavo, ter »cundrin«, ki kot duh

preteklosti okrog vihra v beli rjuhi z našitimi kosi plapolajočih trakov in z velikim zvoncem »ozorom«. Zadnji je bil sploh maska zase, vsi pa so svoje vloge ali maske dostojno nosili in jih predstavljali do konca dneva, ko je ubogi pust dokončno omagal.

Obisk in doživetje kalskega pusta je bila krasna terenska izkušnja, pristen stik in veselje domačinov, ki so jih pustarji obiskali, pa sta pokazala njihovo povezanost ter velik pomen ohranjanja žive dediščine, ki je vtkana v kulturo. Vsekakor z razlogi, da se v vsej polnosti in skrbnosti nadaljuje, živi z rodovi naprej in jo z zanimanjem spremljajo tudi vsi drugi, ki jih zanima dediščina.

Kalski pust se zahvaljuje vsem, ki kakor koli prispevate k ohranjanju ljudskega izročila in tradicije naših krajev. Posebej hvala krajanom za topel sprejem in vse darove, ki ste mu jih namenili na debelo soboto, ko je bil na obhodu po kalskih vaseh.

Fotokolaž pustovanja v KS Anhovo - Deskle

Barbara Markič Gerbec

Barbara Markič Gerbec

Maja Kodelja Cencič

Maja Kodelja Cencič

Maja Kodelja Cencič

Maja Kodelja Cencič

Maja Kodelja Cencič

Maja Kodelja Cencič

Ob mednarodnem dnevu žena

Besedilo: Majda Rejec, foto: arhiv DU Deskle - Anhovo

V soboto, 8. marca, je bil praznični dan, ne le zaradi praznika žena, ampak tudi zaradi čudovite prireditve, ki so jo v počastitev praznika pripravili člani Društva upokojencev Deskle Anhovo.

Proslava, ki je tradicionalna, je namenjena vsem krajanom, še posebej pa seveda ženskam, ki jim je pozornost namenjena že ob samem vstopu v dvorano, ko vsaka prejme rdeč nagelj, simbol praznika.

Proslavo je odprl otroški pevski zbor **vtca Deskle**, ki je prisotne navdušil z ubranim petjem in otroško prisrčnostjo. Sledil je nastop vokalno-instrumentalne skupine **Kresnice**, ki je na Goriškem, pa tudi širše po Sloveniji in v tujini, znana vokalna skupina. Pojejo tako narodnozabavne in ljudske pesmi kot tudi tuje zimzelene popevke. Tokrat so se osredo-

točile na domače ljudske in ponarodele pesmi. Glede na bučen aplavz prisotnih sta bila izbor in izvedba enkratna.

Pisano dogajanje je zaključil Mladinski orkester godbeniške šole Deskle, ki je pod vodstvom dirigenta in učite-

lja **Roberta Hvalice** zaigral najprej tri skladbe skladatelja Michaela Sweenega, znanega zlasti po pisanju koncertnih in jazzovskih skladb za mlajše zasedbe pihalnih orkestrrov, ob koncu pa so nas z bogatimi ritmičnimi in melodičnimi vsebinami popeljali še v Afriko.

Občni zbor Društva upokojencev Deskle - Anhovo

Besedilo: Majda Rejec, foto: arhiv DU Deskle - Anhovo

V dvorani Kulturnega doma Deskle je bil v soboto, 8. marca, redni občni zbor Društva upokojencev Deskle Anhovo.

Najprej smo se člani društva seznanili s poslovanjem društva in dejavnostmi, ki potekajo v njem. Poleg delovanja na športnem področju (pikado, strelstvo, balinanje, pohodi ...) je zelo pomembno

tudi dogajanje v Medgeneracijskem centru Pri Tinci, kjer se vsako jutro ob osmih dobivajo moški na jutranji kavici in med klepetom izmenjajo dnevne novice. Dan za ženske je torek med 9. in 12. uro. Velikokrat se pridružijo še otroci iz vrtca in šole na skupnih ustvarjalnih delavnicah. Torkova srečanja niso le čas za druženje, temveč tudi za ustvarjanje, izobraževa-

nje, skrb za zdravje in krepitev umskih sposobnosti, izdelavo daril za starejše ob novem letu in dnevu starejših, izdelavo novoletnih okraskov in vizitk, slikanje na platno s priredbo interne razstave stvaritev, pa še bi lahko naštevali. Če bi radi čas preživeli ustvarjalno in v dobri družbi, vabljeni v naš center. Ne smemo pozabiti niti na krožek ročnih del ob sredah, kjer se dobijo klekljarice, kvačkari-ce, vezilje, pletilje ...

Po sprejemu poročil o delu in poslovanju društva ter načrtov za leto 2025 je sledil prijetnejši del, to je podelitev priznanj.

Priznanje Pokrajinske zveze društev upokojencev Nova Gorica je prejelo podjetje **Alpacem Cement Anhovo**, s katerim društvo že desetletja sodeluje in tke prijateljske vezi. Alpacem s svojo velikodušnostjo pomaga uresničevati želje in potrebe na različnih področjih delovanja društva, za kar se jim to iskreno zahvaljuje z željo po nadaljnjem medsebojnem sodelovanju.

Društveno priznanje sta prejeli **Karmen Karara** in **Mateja Čendak**, prostovoljki v društvu.

Karmen Karara, srednja medicinska sestra, zaposlena v Splošni bolnišnici Šempeter, že desetletje opravlja meritve krvnega sladkorja, holesterola in krvnega tlaka za člane društva. S tem nesebično pomaga ohranjati zdravje, saj jim glede na rezultate meritev tudi svetuje.

Mateja Čendak, zaposlena na Osnovni šoli Dobrovo, poskrbi, da slavljenci društva (tisti, ki so ali še bodo v tekočem letu dopolnili 80 oziroma 90 let) poleg skromnega darila prejmejo tudi lične voščilnice iz tenkonitnih čipk, opremljene z izbranim besedilom.

Obema se društvo iskreno zahvaljuje.

S svojo udeležbo na zboru so nas počastili tudi podpredsednik PZDU Nova Gorica Franc Komac, Peter Korenjak, predstavnik Alpacema, in člani Društva slovenskih upokojencev za Goriško iz Gorice.

Po zaključku zбора je sledilo druženje v medgeneracijskem centru.

Občni zbor Društva upokojencev Kanal

Besedilo: Klelija Dolenc, foto: Bruno Bizjak

V soboto, 15. marca 2025, je Društvo upokojencev Kanal v večnamenski dvorani Osnovne šole Kanal izvedlo volilni občni zbor, ki se ga je udeležilo 90 članov. Ker se zboru ni udeležilo več kot polovica od skupno 535, smo, po statutu društva, začetek odložili za 15 minut, ko je bilo prisotnih mnogo več kot nujna ena desetina članov. Zato je bil najprej krajši kulturni program, v katerem sta sodelovali twirlarki Športnega twirling kluba Deskle Nives Leban in Anabela Andov. Po odprtju zboru in izvolitvi delovnih teles so sledila poročila. Dosedanji predsednik Franc Komac je podal izčrpno poročilo o delu društva v letu 2024, v nadaljevanju je bilo podano še finančno poročilo, poročilo nadzornega odbora ter poročilo častnega razsodišča. Vsa poročila so bila soglasno sprejeta, razprav ni bilo. Sledila je razrešitev starega vodstva, zatem pa volitve novega predsednika ter novih članov odborov. Udeleženci zboru so, z dvigom rok, soglasno izvolili dosedanje vodstvo ter z

gromkim aplavzom potrdili še en mandat dosedanjemu predsedniku. Stari in novoizvoljeni predsednik Franc Komac je podal predlog načrta dela ter finančni načrt za leto, ki je pred nami. Ob zaključku zboru je prisotne pozdravil župan Miha Stegel, za njim pa so sledili še

pozdravni govori predsednika Krajevne skupnosti Levpa, predstavnika gospodarske družbe Alpacem Cement, predsednika Društva upokojencev Deskle in Turističnega društva Kanal. Po končanem uradnem delu je sledilo prijetno druženje.

Novoletno srečanje veteranov, OZVVS Kanal

Besedilo in foto: Boris Kogoj

V petek, 10. januarja 2025, smo se veterani s soprogami zbrali na novoletnem druženju 2025.

Zbrali smo se ob 18. uri. Najprej nas je nagovoril predsednik Ivan Humar in zaželel vsem prisotnim dobrodošlico in vse najboljše v novem letu. V nekaj

besedah je opisal, kaj smo v prejšnjem letu opravili, in sicer: v januarju smo se udeležili 18. prvenstva veteranov v veleslalomu v Cerknem, marca izvedli občni zbor veteranov, v aprilu smo se udeležili glavnega zboru ZVVS, junija smo se šahisti udeležili veteranskih iger v Postojni, v sodelovanju z Občino Kanal ob Soči

organizirali občinsko proslavo ob dnevu samostojnosti Republike Slovenije, septembra izlet v JE Krško in na vojaško letališče Cerklje ob Krki, oktobra smo se udeležili državne proslave v Šempetru pri Gorici ob dnevu suverenosti, decembra smo bili prisotni pri dvigu zastave na Sabotinu. Celo leto smo skrbeli za

vzdrževanje veteranskega doma in delali okoli njega, imeli seje predsedstva in se udeleževali sej pokrajinskega odbora veteranov.

Miran Testen in Egon Krpan sta poskrbela, da nismo bili lačni. Pripravila sta nam odličan pasulj s klobaso. Da smo bili lepo postreženi, pa jima je pomagal še Edvard Gentile. Boljše polovice pa so spekle pecivo. Po večerji smo se še družili v prijetnem klepetu.

Z branjem do prazničnega vzdušja

Besedilo: Petra Valentinčič, foto: arhiv OŠ Deskle

Devetošolke so v petek, 6. decembra 2024, obiskale vrtčevske otroke in jim popestrile dogajanje z branjem prazničnih pravljic. Začetno tremo in pričakovanje je hitro nadomestila otroška razigranost. Zala, Nina, Gaja in Tija so se razvrstile vsaka v svojo skupino ter Polžkom, Gosenicam, Metuljem in Čebelam prebrale predhodno izbrane zgodbe. Otroci so jih z radovednostjo opazovali in zbrano poslušali. Za nagrado so jim na koncu še zapeli ter jih povabili, da jih spet obiščejo. In kaj so pri tem doživljala dekleta?

Zala: Počutila sem se domače, ker sem obujala spomine iz vrtčevskega obdobja.
Gaja: Komaj čakam, da grem spet brat. Ti otroci so res hvaležni bralci.

Nina: Srce se mi je ogrelo, ko sem po-

novno srečala svoje vzgojiteljice in se spomnila na svoje otroštvo.

Tija: Vrtec je povsem drugačen, kot se ga spomnim. Vse je manjše, prenovljeno, praznično okrašeno.

Učenke so držale obljubo in v decembru še večkrat obiskale naše najmlajše. Zdaj pa nestrpnost čakajo, da bodo z branjem spet popestrile vrtčevski vsakdan.

Teden pisanja z roko

Besedilo: Tea Brešan, foto: arhiv OŠ Deskle

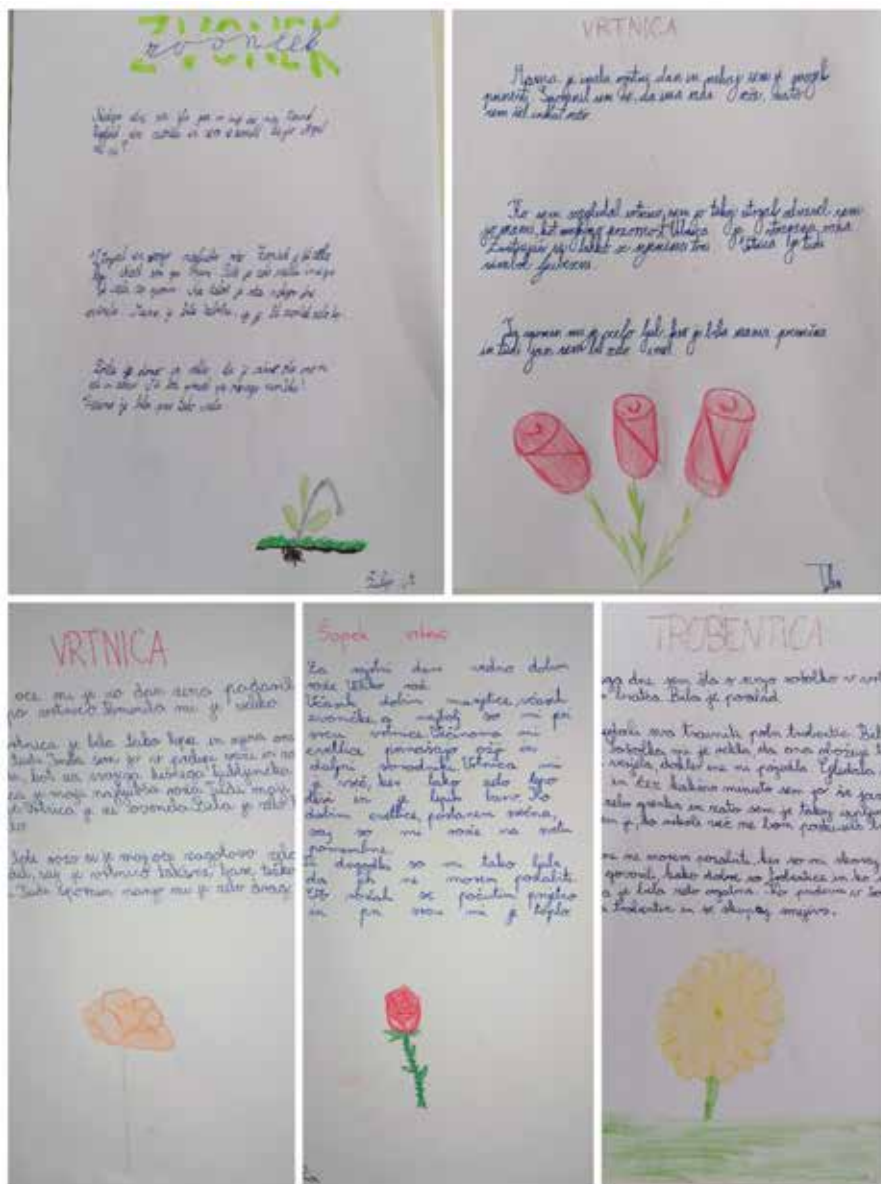
V tednu med 20. in 25. januarjem smo na šoli obeležili akcijo Teden pisanja z roko. Letošnja tema je povezovala spomine in vonjave. Znanstveniki so namreč že davno tega ugotovili, da je vonj najmočnejši sprožilec spominov. Pravzaprav nas prav vonj lahko vrne v najzgodnejše otroštvo in v nas prebudi že zdavnaj pozabljene spomine.

Osrednja tema letošnje akcije je nosila naslov Ko spomini zadišijo. In prav o tem so se pogovarjali in razmišljali šestošolci, ko so ustvarjali med šolo v naravi.

Tudi petošolci so se podali po poti spominov, le da so oni iskali cvetlične spomine. Opisali so enega od spominov,

vezanega na rožo. Njihovi zapisi krasijo pano v razredu 5. a.

V knjižnici so osmošolci pripravili razstavo Pišem z roko. Nekateri so prepisovali stare recepte iz knjige Doline in okusi: dediščinske jedi v občinah Kanal ob Soči in Praprotno, drugi pa povezali določen vonj s spominom na prijetno

Zapisi petošolcev

Mali šef pri Oranžnem škratu v kanalskem vrtcu

Besedilo: Meta Kogoj in Tina Manfreda, vrtec Kanal, foto: arhiv OŠ Kanal

»Celo noč za nas bedi, da nas jutraj s slastnimi zemljicami prebudi.«

Veste, o katerem poklicu govorimo? Seveda, o peku.

Ko je v skupini Oranžni škrat dan za praznovanje rojstnega dne, se cela skupina preizkusi v poklicih pek in kuhar. S pomočjo glavne zdrave sestavine, ki jo slavljeneč izbere, pripravimo zdrav obrok, s katerim se pogostimo.

Otroci so se naučili slediti receptu in s tem usvojili različne pekarske postopke. Poleg tega so otroci spoznali številne nove besede, kot so: gnetenje, stepanje, valjanje, ribanje, vzhajanje, umešanje ...

Samostojno znajo odmeriti količino v gramih in tekočino v mililitrih. Samostojno ubijajo jajce in že vedo, kako iz nje nastane sneg.

In kaj menijo otroci o celoletnem projektu skupine?

»Vesela sem, ker lahko kuham.«

»Najbolj všeč mi je bilo, ko smo pekli pito iz borovnic.«

»Všeč mi je bilo, ko smo ribali limono in je dišalo po celi skupini.«

Ko po vrtcu zadiši, vsi v vrtcu že vedo, da se pri Oranžnih škratkih praznuje rojstni dan.

kulinarično doživetje.

Drugi učenci iz višjih razredov pa so pri slovenščini napisali poljubno kitico iz pesmi izbranega znanega pesnika, ki jim je bila najbolj všeč oz. jih je najbolj navdihnila. Pesmi so na ogled v učilnici slovenščine.

Letos so sodelovali tudi zaposleni. Ves teden jih je v zbornici čakal nabor besed, od katerih so si izbrali eno in napisali, na koga ali kaj jih ta spominja.

Če bi tudi sami radi preizkusili svoj spomin, vas vabimo, da naredite naslednji poskus.

Stekleni kozarci lahko postanejo spominski kozarci. Na kosem vate nakapljamo 3–5 kapljic eteričnega olja vonja, ki ga obujemo, ali pa v kozarec položimo posušene dele rastlin (cvetni listi vrtnic, cvetovi sivke, cimetove palčke, lupine pomaranč, borove iglice, nageljnovne žbice, vaniljev strok ...). Vsakič, ko stekleni kozarec potresemo in odpremo, podoživimo spomine. Zapremo oči in se potopimo v spomin. Spomin prelijemo na papir, zapišemo kratko zgodbo ali pesem ... Lahko se igramo detektive in prepoznavamo vonje. O odkritjih zapišemo svoje misli.

Nedeljska čajanka v Ročinju

Besedilo: Irena Hočevar Križnič, foto: arhiv OŠ Kanal

Dom Valentina Staniča v Ročinju je bil v nedeljo, 2. februarja 2025, prizorišče prav posebnega dogodka, Nedeljske čajanke. Dvorana doma je bila kar pretesna za številne obiskovalce, ki so prisluhnili občutenemu petju Mojce Jerončič, učiteljice glasbe na OŠ Kanal, in Dajane Konjedic, učenke 9. razreda, ter avtorskim recitacijam devetošolke Zale Velišček.

Mojca Jerončič, ki je bila pobudnica glasbeno-literarnega dogodka, se glasbi posveča poklicno in ljubiteljsko. V zadnjem času obiskuje solo petje in obiskovalci smo prisluhnili izbranim pop in džez skladbam, ki so še posebej občuteno zazvenele ob klavirski spremljavi Matjaža Strnada. Na prireditvi je zapela svoje pesmi kantavtorica Dajana Konjedic, ki je za vse skladbe sama napisala besedila in jih tudi uglasbila. V glasbi izraža svoja

Nastopajoči na čajanki v Ročinju

občutja, razpoloženja in mladostna hrepenenja. Glasbene točke so se povezovale z literarnimi. Zala Velišček je prebirala svoje pesmi o življenju, o svojih lepih in manj lepih trenutkih. Obiskovalci smo

navdušeno spremljali bogat program, čutili smo, da glasba in besede prihajajo iz src nastopajočih.

Za zvočno podobo prireditve je za mesalno mizo skrbela Mateja Strnad, da pa prireditev ne bi šla v pozabo, je zaslužen Nace Strnad, ki jo je posnel. K posebnemu vzdušju je pripomogla tudi reflektorska osvetlitev, ki jo je omogočilo GD Kontrada Kanal in za katero je poskrbel Simon Leban.

Čajanka se je zaključila s prijetnim druženjem in pogostitvijo. Pripravili so jo devetošolci OŠ Kanal s pomočjo učiteljice Dominike Slokar De Lorenzi in Kulturno društvo Valentina Staniča Ročinj-Doblar. Zbrani prostovoljni prispevki, in nabralo se jih je kar veliko, bodo namenjeni organizaciji zaključnega izleta učencev 9. razreda.

Slovenski kulturni praznik na OŠ Kanal

Besedilo in foto: OŠ Kanal

Začetek februarja je tudi na naši šoli minil v znamenju Franceta Prešerna in praznovanja slovenskega kulturnega praznika. Učenci so se veliko pogovarjali o kulturi, o našem največjem pesniku, njegovem življenju in delu. Prebirali so njegove pesmi, jih recitali ter veliko ustvarjali na to temo. Učenci od 1. do 5. razreda so z uporabo različnih tehnik izdelali veliko izdelkov, ki so krasile avlo in hodnike naše šole. Dan pred slovenskim kulturnim praznikom so nas v svet kulture popeljali besede, glasba in ples učencev naše šole. Prireditve smo zaključili z našo šolsko himno, ki je nastala na raziskovalnem taboru, ki so se ga udeležili nekateri učenci od 6. do 9. razreda konec oktobra lansko leto.

Pisani februar v Supernovi v Novi Gorici

Besedilo: Neža Rutar, foto: arhiv OŠ Deskle

Če vas v februarju pot ni peljala skozi Supernovo v Novi Gorici, ste zgrešili pisano razstavo izdelkov vseh otrok iz vrtca Deskle. Steklene piramide so se napolnile z gasilskimi sirenami, zmrznjenimi snežaki s pojočimi kitarami, pisanimi

listi, z letječimi čebelami in zasneženimi hišami.

Poleg visečega osončja pa so risbice na panojih prikazovale, kaj vse smo v tem šolskem letu že spoznavali in izvajali.

Juhuhu, pust je tu!

Besedilo: Katarina Zgonik, foto: arhiv OŠ Deskle

Na Osnovni šoli Deskle je bilo na pustni torek zelo veselo in razigrano. Učenci in učitelji so se preoblekli v različne pustne like in maske ter skupaj preživeli dan, poln zabave, ustvarjalnosti in tradicije. S pustnim kvizom so učenci preizkusili

svoje znanje o pustnih običajih v Sloveniji. Spoznali so, kaj je namen pusta, kakšne so značilne pustne jedi in katere pustne maske so najbolj znane. Izdelali so plakate na različne pustne teme. Nekateri učenci so raziskovali pustne jedi,

kot so krofi, flancati in miške, drugi so ustvarili plakate o splošnih značilnostih pusta, kjer so predstavili pomen pustnega časa in tradicije. Posebej zanimiva sta bila plakata o liškem in drežniškem pustu. S plakati smo okrasili šolske hodnike in pričarali pravo pustno vzdušje.

Nagrajene maske

Brez sladkih dobrot seveda ni šlo. Otroci so z učiteljico spekli okusne pustne piškote, po peki pa nam navdušeno povedali, kako so jih naredili. Vsi so se strinjali, da je bilo preprosto in zabavno, končni rezultat pa nadvse slasten.

Ker je pust tesno povezan s slovensko kulturno dediščino, smo na šolo povabili člane Folklorne skupine Razor, ki so učence naučili nekaj ljudskih plesov. Ti so plesne korake nato predstavili na sklepnem delu v telovadnici. Članom skupine Razor se zahvaljujemo za njihovo pripravljenost in delo z otroki.

Eden izmed najbolj pričakovanih trenutkov je bila pustna povorka po Desklah,

s katero smo ustvarili veselo in norčavo vzdušje.

Pustni dan smo zaključili z rajanjem in izborom najboljših posameznih in

skupinskih pustnih mask, ki so prejele priznanje. Z glasbo in dobro voljo smo pregnali zimo ter priklicali pomlad.

Naj nas pustna razigranost spremlja

vse leto, da bomo vedno znali najti razlog za smeh, ustvarjalnost in skupno veselje!

V kalskem vrtcu širijo prijateljstvo

Besedilo: Veronika Konjedic, foto: arhiv OŠ Kanal

Pomen prijateljstva letos v podružničnem vrtcu Kal presega meje skupine. Z otroki spoznavamo, da je to vrednota, ki jo lahko gradimo kjer koli in s komer koli.

Stike navezujemo in tkemo vezi prijateljstva znotraj naše podružnične šole,

sokrajani pa tudi z otroki iz matičnega vrtca v Kanalu.

Z gibanjem, glasbo, plesom in vizualno preobrazbo pa se želimo približati tudi tistim, ki so drugačne polti.

Za nas so najzanimivejši prav Indijanci s

svojimi perjanicami. Ob našem ustvarjanju si je marsikateri otrok že izoblikoval idejo tudi za pusta.

Vse maske pa je na pustni torek povezala »Soča«, do katere gradimo poseben in spoštljiv odnos, zavedajoč se, da je to naša najlepša reka.

Na OŠ Kanal smo za pusta preganjali zimo

Besedilo: Zvonka Pečenko, foto: arhiv OŠ Kanal

Na pustni torek smo tudi na naši šoli preganjali zimo. Učenci od 1. do 5. razreda so imeli kulturni dan. Zjutraj smo se zbrali v svojih učilnicah in se ogledovali. Vsaka maškara se je predstavila. Kmalu smo odšli v večnamensko dvorano, kjer so nas pričakali liški pustje. Vaje so bili našemljeni tudi nekateri naši učenci. Predstavili so posamezne like, njihovo vlogo, kako se morajo gibati, njihov pomen danes in v preteklosti, način izdelave maske od kovine do končnega izdelka. Po malici smo se odpravili

na pustni sprevod po Kanalu. Veselo vzdušje sta ustvarila harmonikarja Anej in Domen. Ustavili smo se na Kontradi in pred občino, kjer smo zaplesali. Vrnili smo se na šolsko igrišče, kjer so se zbrali tudi učenci od 6. do 9. razreda, in vse je bilo že pripravljeno za pustno rajanje. Po predstavitvi mask in ogledu je komisija izbrala najlepše, najbolj vesele, izvirne, posrečene maske. Bil je zanimiv in vesel dan.

Planinski krožek OŠ Deskle

Besedilo: Kristina Murovec, foto: arhiv OŠ Deskle

V letošnjem šolskem letu je na naši šoli ponovno zaživel planinski krožek, ki ima v naših vrstah že dolgo tradicijo. Pridružili smo se mladinskemu odseku Planinskega društva Kanal in z njihovimi izkušenimi vodniki se enkrat mesečno odpravimo na pohod. Do decembra so bili predvideni trije pohodi, vendar nam v oktobru vreme ni bilo naklonjeno, zato smo morali prvega odpovedati. Drugi pohod je bil v mesecu novembru, ko smo se člani planinskega krožka, skupaj s starši, udeležili pohoda na Slavnik, kjer

nas je pričakal čudovit razgled – morje na eni strani, hribi s Krnom na drugi. Razgled, ki je bil vreden truda! Tretji, decembrski pohod, pa je zaznamoval tradicionalni, že 27. pohod na Jelenk.

Z novim koledarskim letom smo na šolo povabili predsednika Planinskega društva Valentin Stanič Kanal, Luko Jurco, ter gorskega vodnika Jožeta Sedevčiča. Predstavila sta nam delovanje planinskega društva, predvsem sekcijo mladinskega odseka, pod okriljem ka-

terega deluje naš planinski krožek. Odgovarjala sta tudi na vprašanja učencev in predstavila predvideni načrt pohodov (objavljen je na spletni strani društva).

Pohod na Lašček je bil odpovedan zaradi slabega vremena, 15. februarja pa nam je uspelo osvojiti Škabrijel. Do Solkana smo se odpeljali z vlakom in avtobusom, nato pa se peš odpravili proti Kekcu. Veter, ki nas je prepodil iz doline, je kmalu ponehal. Tako nas je po dobrih dveh urah hoje na vrhu Škabrijela pričakalo sonce. Na vrhu razglednega stolpa smo uživali v razgledu na Karnijske in Julijske Alpe in opazovali bližnje in bolj oddaljene hribe in gore, vse do Triglava. Po počitku in zasluženi malici smo spet pogumno stopili na pot ter po krožni poti prisopihali do Solkana ter počakali na prevoz proti domu.

Upamo, da se boste ljubitelji poho-dništva, narave in dobre družbe pridružili našemu mladinskemu odseku. Na šoli vas že čakajo prijavnice, na pohodu pa izkušeni vodniki, ob katerih se vedno veliko naučimo ter preživimo nepozabne trenutke.

Dan reke Soče na OŠ Kanal

Besedilo in foto: OŠ Kanal

Na naši šoli smo imeli 20. marca naravoslovni dan na temo Soče. Učence od 1. do 5. razreda so obiskali ribiči in jim predstavili razne dejavnosti. Učenci so potem tudi ustvarjali na temo Soče.

Učenci od 6. do 9. razreda so se udeležili raznih dejavnosti, ki so bile tako ali drugače povezane s Sočo, in sicer so to: ribištvo, kulinarčna delavnica, učne ure španščine, video in novinarska delavnica, stari običaji, povezani z reko Sočo, športna delavnica, delavnica ledvic, art, pomen vode, kroženje vode, soški kamni, slikanje s kamni In tri v vrsto.

Dan smo zaključili s prireditvijo, na kateri smo Osnovni šoli Deskle predali plaketo Soče, ki smo jo gostili do sedaj.

Preberite nekaj izjav učencev, ki so jih zbrali udeleženci novinarske delavnice.

Danes smo se naučili, kako se razmnožujejo ribe. Ribe skopljejo luknjo. Odložijo jajca. Iz teh jajčk nastanejo paglavci, iz teh pa ribe. Reka Soča me spominja na ribice. V njej se rad kopam.

Anže Lipušček, 1. a

Imamo delavnico ribolova. Učimo se loviti ribe - muharjenja. Še nikoli prej nisimo počeli česa takega.

V Soči živijo postrvi in raki.

Učenci 2. razreda

Pogovarjamo se o ribah. Učimo se imena vrst rib. Soča me spominja na: ribe, vodo, soško postrv, nekaj lepega ...

Učenci 4. razreda so se učili o kroženju vode in povedali:

Voda izhlapeva iz različnih voda. Potem gre v oblake in nato spet dežuje. Soča me spominja na poletje, skakalnice, plavanje, poletje ... Radi se kopamo pri Soči, ker je zabavno.

Danes sem se vključila v novinarsko delavnico. S sošolko ter snemalno ekipo smo obiskali različne delavnice in posneli izjave učencev. Najbolj mi je bilo všeč, ko sem spraševala učence o njihovih vtisih o današnjem dnevu.

Ela Krpan, 8. b

Delavnica mi je bila všeč. Bila je zanimiva izkušnja. Prej nisem vedela nič o tem, zdaj si lažje predstavljam, kako poteka delo novinarja.

Nika Mugerli, 8. a

ZAHVALA

Solski sklad Osnovne šole Deskle deluje že od leta 2011, s svojim delovanjem pa skuša premestiti marsikatero stisko staršev ter njihovih otrok. Člani sklada se nenehno trudimo, da otrokom naše šole in vrtca s pomočjo pridobljenih sredstev bogatimo pouk in dejavnosti, povezane z njim. Naša želja je, da obraze naših učencev krasi nasmeh, njihove oči pa iskricice sreče in zadovoljstva. Prav zato se trudimo, da smo pri svojem poslanstvu čim bolj uspešni. Podpora različnih podjetij nam omogoča, da lažje dosegamo številne zastavljene cilje in pomagamo družinam v stiski.

Zato se iz srca zahvaljujemo naslednjim donatorjem, ki so nam v letošnjem šolskem letu s svojo podporo pomagali pri izvedbi različnih dejavnosti v vrtcu in šoli

- Impera, d. o. o.
- Gatex, d. o. o.
- Elektro Primorska, d. d.
- Mivax, d. o. o.
- Mlekarna Planika, d. o. o.
- Kapa BI Boris Kaluža, s. p.
- Swisspearl Slovenija, d. o. o.
- Kmetijska zadruga Tolmin, z. o. o.
- Kemtex, d. o. o.
- Pramen Koren Zlatko, s. p.
- Art core Andrej Mavrič, s. p.
- Tigos, d. o. o.
- Surf, d. o. o.
- Plastik SL d. o. o.

Zahvaljujemo se tudi vsem posameznikom, ki s svojimi prostovoljnimi prispevki ob raznih prireditvah, ki jih prirejamo v kraju, pridno polnite škatlo šolskega sklada. Vaša pomoč je dragocen prispevek pri premagovanju težav, hkrati pa neprecenljivo darilo, ki sporoča, da v stiski nismo sami. Hvala vsem za nesebično podporo in zaupanje.

S spoštovanjem

predsednica Upravnega odbora Solskega sklada OS Deskle in Vrtca Deskle
Tina Arnez

Lokalni dirkači pišejo svoje zgodbe

Uredništvo

Avtomobilizem je šport adrenalina in hitrosti. V Sloveniji ima več kot stoletno tradicijo. Severna Primorska je bila ena izmed ključnih regij pri njegovi uveljavitvi. Reli je avtomobilistično tekmovanje z določeno povprečno hitrostjo, ki deloma ali v celoti poteka po cestah, odprtih za promet. Trasa vsebuje eno ali več hitrostnih preizkušenj (HP) na zaprtih cestah. Nastopajo posadke z licenco, ki jih sestavljata voznik in sovoznik. To pomeni, da je reli sestavljen iz etap po odprtih cestah v rednem prometu, na katerih morajo posadke upoštevati cestnoprometne predpise in v točno do-

Foto: zasebni arhiv Aljoše Makaroviča, Rally Nova Gorica (bel MG ZR 105)

Foto: zasebni arhiv Tare Berlot, Rally Soča valley (Hyundai i20 R5)

ločeni minuti vstopiti v časovne kontrole. Povprečne hitrosti pri cestnem reliju so veliko večje kot pri makadamskem, je pa makadamski reli veliko atraktivnejše, ker je več drsenja dirkalnika in izgubljanja stika s podlago. Široka priljubljenost avtomobilskega športa je v svoje vrste pritegnila kar nekaj mladih iz naše občine.

Gregor Maver tekmuje že od leta 2009. Na začetku kot sovoznik, od leta 2023 pa kot voznik. Z avtomobilom BMW

Foto: zasebni arhiv Gregorja Mavra, Rally Due Castelli (BMW E36)

E36 323 Ti Compact je s sovozniki **Klaro Slejko**, **Nino Počkaj** in **Blažem Gerbcem** osvojil naslov prvaka v konkurenci vozil s pogonom na zadnji par koles (GRC RWD pokal) na letošnjem zimskem hrvaškem prvenstvu na makadamski podlagi.

Tandem očeta in sina, **Bojana** in **Aljoše Makaroviča**, se je začel leta 2019. Na začetku je za krmilom dirkalnika MG ZR 105 sedel Bojan, leta 2022 pa sta vlogi zamenjala. V zadnji sezoni sta odpeljala štiri relije in neizmerno uživala.

Tara Berlot se je v reli vode podala leta 2020 kot sovoznica **Denisu**, od leta

Foto: zasebni arhiv Nejca Cenciča, podelitev Rally Dolina zelenega zlata (Peugeot 208)

Foto: zasebni arhiv Luka Stubičarja, podelitev Rally Nova Gorica (Zastava Yugo)

2021 pa v tandemu z **Markom Grossijem** v dirkalniku Hyundai I20 R5 dosega odlične rezultate. V pretekli sezoni sta osvojila skupno tretje mesto v slovenskem državnem prvenstvu.

Luka Stubičar in **Blaž Gerbec** sta svojo skupno pot začela na lanskem reliju Nova Gorica z dirkalnikom Zastava Yugo, kjer sta osvojila drugo mesto v Yugo pokalu. V zimski sezoni pa sta nadaljevala dirke na makadamu.

Nejc Cencič se je reliju prav tako pridružil v prejšnji sezoni, in sicer kot sovoznik **Ambroža Kavsa** v dirkalniku Peugeot 208 Rally4. Sezono je zaključil z drugim mestom med sovozniki do 25 let.

V novi sezoni želimo vsem čim manj odstopov, veliko užitka v tem adrenalinskem športu in seveda čim boljše rezultate.

»Zdaj pa čujte in strmite!«: kako je italijanska finančna straža prepovedala gnojenje njive dvema Miščečanoma

Besedilo: Robert Devetak

Reka Idrija opravlja mejno vlogo z izjemo nekaterih krajših obdobjev že od leta 1420 dalje. Večino časa je šlo za razmejitev med dvema državama (npr. Beneško republiko in habsburškim cesarstvom), v sredini 19. stoletja pa med dvema deželama – Goriško in Gradiško

ter Lombardsko-beneškim kraljestvom. Eden pomembnejših mejnikov je bilo leto 1866, ko je po vojni s habsburškim imperijem Benečijo zasedla Kraljevina Italija, na območju reke Idrije pa se je vzpostavila nova državna meja. Ta je zarezala v vsakdan prebivalstva in pre-

trgala tradicionalne vezi med obema bregovoma reke. Kraji na levem bregu so bili gospodarsko navezani na Beneško Slovenijo in furlansko okolje ter na mesti Čedad in Videm, nova meja pa je te povezave omejila ali celo prekinila, kar je vplivalo na poslabšanje socialnih

razmer. Revščina je vodila v postopno izseljevanje prebivalstva v večja mesta ali tujino, zaradi česar so se začele tamkajšnje vasi postopoma prazniti. Dodatna težava je bil dostop do obdelovalnih zemljišč, če so ta bila na drugi strani meje. Da bi izboljšali svoje življenjske razmere, so se številni domačini poleg legalnih lotili ilegalnih dejavnosti, ki jih je omogočala bližina meje. Prehod meje je bil podvržen številnim časovnim in količinskim omejitvam pri prevozu ter prodaji blaga oz. živine, kar je bilo vezano predvsem na rigorozne carinske preglede in birokracijo. Poznavanje terena in posebnosti okolja je domačemu prebivalstvu prišlo prav, da je lahko svoje pridelke ali posebno blago preneslo čez mejo na nenadzorovanih točkah, mimo carinskih obveznosti. V obdobju pred prvo svetovno vojno se je čez mejo v Italijo v največji meri tihotapilo sladkor, tobak, sol, kavo, živino, žita, les in kmetijske izdelke. Oblast na tihotapljenje ni gledala križem rok in je za namen nadzora na več točkah postavila finančno stražo, ki je nadzorovala mejo in pregledovala blago, ki ga je domače prebivalstvo želelo prepeljati čez mejo. Finančna straža je delovala tudi na italijanski strani.

Stiki lokalnega prebivalstva z mejnimi nadzorniki so bili raznovrstni, včasih tudi negativni ali celo precej bizarni. Enega takšnih je leta 1880 v časopisu Soča bralstvu predstavil neznani dopisnik iz Zapotoka, ki je opisal prigodo, ki se je ob prehodu meje dogodila dvema kmetoma iz bližnje vasi Mišček. »Ravno imenovati Miščeki speljali so te dni gnoj na bližnje, še ne dve minuti oddaljene njive, onkraj meje, da bi jih obdelali, kakor drugih let. Precej po tem prisopiha kursor t. j. občinski sluga vsemogočnega sindaka (op. p. župana) iz Pripoti (op. p. Prepotto) k Miščekom, ter spravi z zvijačo dva premožna Miščekana v bližnjo vas pri Košonih (op. p. Cosson) na italijanskih tleh, kjer jih čakajo že pripravljene italijanski financarji in taj-

nik Pripotskega sindakata t. j. županije. Ti financarji varujejo naša dva kmeta, ktera stojita osupnjena, ker ne vesta za nobeden pregrešek, kterega bi bila storila; pričujoči tajnik napiše nek zapisnik, ki je pa morda že upepeljen, da ne spravi na dan krivice, če pride stvar v preiskavo. Ko prinesejo ta zapisnik do županovega prestola, seže dobrotljiva sindakova roka hlastno v torbo italijanskih postav, a, ker za storjeno zločinstvo, namreč izpeljanje gnoja na njive, ne najde nobene kazenske postave, zgrbanči električni stroj svojega čela, ter glejte! Iskra postave šine iz premodre glavice, ter narekuje kazen za oni prenos gnoja na italijanske tla. Ta kazen je bila prav poštena, ker znaša nič manj kot 138 frankov t. j. 55 goldinarjev 20 kron za vsakega. /.../ Vrh tega sta morala ta dva posestnika gnoj zopet na to stran spraviti in sicer o takem času, ko je bila v potoku silno velika voda, da bi bila lahko kterega spodrinila in mu luč življenja za vselej upihnila.« Razlog za kazen naj bi bil ukrep italijanskih oblasti, ki so prepovedale prehod meje zaradi pojava in morebitnega širjenja bolezni oz. kuge pri delovni živini. Pisec članka je to pospremil s komentarjem v sarkastičnem tonu, saj je bila kazen precej visoka – presejala je mesečno plačo, ki so jo npr. prejeli učitelji. Župan naj bi trdil, da je »vse bolehalo in okuženo in sicer, vse kar živi in raste; torej les okužen, trava in zelišča okužena, živina in njeni odpadki okuženi, gnoj okužen, drugo in vse okuženo. Zatorej je meja zaprta in vse, kar jo prestopi, mora biti kaznovano. /.../ Mejno črto dela potok Idrija, ktera teče v prav ozki dolini, ki je od visokih ta strmih gor stisnjena, na nekaterih krajih tako stisnjena, da se sam potok skoz njo vije, na drugih pa, kjer so njive in polja, je komaj 5 minut široka. In glejte! Na eni strani tega potoka razjeda strašna kuga vse, na drugi pa ni še nobenega znamenja te kuge. Čudež, zares čudež je tukaj očiten! Čudež namreč, da ta mejni potok ima v sebi tako čudodelno moč, da brani

Obmejna reka Idrija (vir: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/1a/FiumeJudrioAltoCorso.jpg>)

vsakovrstni kugi iz enega brega stopiti na drugi. Morda bodo še ta potok, posebno ob vročem poletju, Italijani porabili za varstvo proti kugi ter njeno moč prodajali po svetu za razkuževanje. Po tem takem bode kugi za vselej na tem svetu odklenkalo.« Kaznovana kmeta sta glede globe prosila za pomoč goriško deželno glavarstvo, posebno peticijo glede postopanja italijanske finančne straže pa so na dunajsko vlado naslovile številne obmejne občine. Iz časopisja ni razvidno, ali je bila pritožba uspešna, a nam dogodek poda zanimiv pogled na dogajanje ob meji.

Viri in literatura:

- Soča, 20. 3. 1880, št. 12.
- Devetak, Robert: Reka Idrija kot mejno območje. Mejna reka Idrija: zgodba o reki (Zoran Jerončič, Franc Jerončič). Trst: Založništvo tržaškega tiska, 2022, str. 9–16.
- Devetak, Robert: Drobci o tihotapstvu na območju reke Idrije pred prvo svetovno vojno. Trinkov koledar za Beneške Slovence za leto 2023. Čedad: Kulturno društvo Ivan Trinko, 2023, str. 55–62.

Pobarvanka

Jih najdeš?

